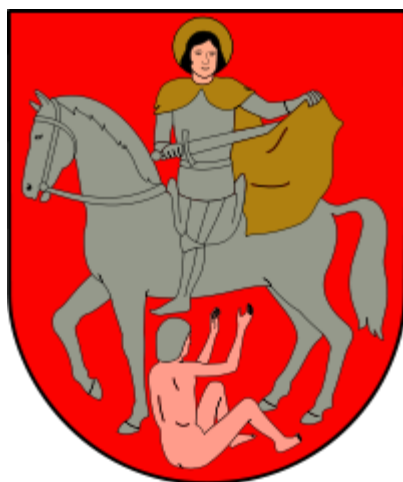

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY MOCHOWO
NA LATA 2014 - 2020**

MOCHOWO 2014

Spis treści:

I. Wstęp.....	4
II. Procedura tworzenia.....	7
II.1 Uwarunkowania prawno - systemowe	7
II.2 Metodyka prac nad Strategią.....	9
III. Społeczno-gospodarcze uwarunkowania strategii	11
III.1 Charakterystyka gminy	11
III.2 Podmioty gospodarcze.....	12
III.3 Poziom życia ludności.....	14
III.4 Rodziny.....	15
III.5 Zasoby mieszkaniowe.....	16
III.6 Prognoza demograficzna.....	17
III.7 Rynek pracy.....	19
III.8 Ochrona zdrowia.....	22
III.9 Edukacja i wychowanie.....	23
III.10 Sport i rekreacja	24
III.11 Organizacje pozarządowe	27
III.12 Kultura.....	29
III.13 Charakterystyka systemu pomocy społecznej.....	30
III.14 Bezpieczeństwo publiczne	36
III.15 Infrastruktura, transport i komunikacja	38
III.16 Ochrona środowiska	41
IV. Diagnoza sytuacji społecznej wraz z wnioskami końcowymi.....	42
IV.1 Ubóstwo	47
IV.4 Bezrobocie.....	53
IV.13 Alkoholizm	57
V. Analiza SWOT	61
VI. Cele strategii	63
VI.1 Cel główny.....	63
VI.2 Cele szczegółowe	68
VI.3 Szczegółowe wskaźniki	65
VIII. Planowany budżet.....	75

VIII. Harmonogram	76
XI. System wdrażania strategii.....	77
X. Monitoring.....	79
X.1 Termin okresowego przeglądu:	79
X.2 Zadania związane z przeglądem:	79
X.3 Zarządzanie ryzykiem:	80
XI. Ewaluacja	83
XII.Podsumowanie	84

I. Wstęp

Polityka społeczna jest sferą działania państwa oraz innych podmiotów publicznych i organizacji społecznych, które zajmują się kształtowaniem warunków życia oraz stosunków międzyludzkich. Instytucją polityki społecznej, której zadaniem jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie potrafią pokonać wykorzystując własne siły, możliwości, uprawnienia i zasoby- jest pomoc społeczna. Za organizację tej sfery życia publicznego odpowiedzialne są organy administracji rządowej i samorządowej współpracujące w tym zakresie z organizacjami społecznymi.

Celem instytucji pomocy społecznej jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienia im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka przez podejmowanie działań mających na celu życiowe usamodzielnienie osób i rodzin oraz ich integrację ze środowiskiem w którym funkcjonują. Pod wpływem przeobrażeń ekonomiczno-społecznych polityka społeczna państwa ulega przekształceniu – od modelu typowo opiekuńczego, z rozbudowanym bezpieczeństwem socjalnym, do modelu wzmacniającego indywidualną aktywność każdej osoby i jej odpowiedzialność za swój los. Najbardziej efektywne są więc działania aktywizujące, a zarazem uczące umiejętności rozwiązywania problemów.

Strategia została utworzona w oparciu o innowacyjny projekt **„Kalkulator Kosztów Zaniechania, wprowadzenie innowacyjnych rozwiązań na Mazowszu w zakresie polityki społecznej, w obszarze analizy kosztów braku podejmowania działań aktywizująco-wspierających”**, realizowanego w ramach Priorytetu VII „Promocja integracji społecznej”, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013. Zakłada się, że narzędzia wytworzone w ramach tego projektu umożliwią zmianę i zobrazują ekonomiczne skutki różnych sposobów prowadzenia lokalnej polityki społecznej (interwencyjnej, aktywnej) w określonej perspektywie czasowej, poprzez analizę kosztów zaniechania i potrzebę rozwoju inwestycji społecznych.

. Projekt realizowany jest przez partnerstwo składające się z trzech instytucji tj. Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej (Lider), Szkoła Główna Handlowa w Warszawie (Partner), Stowarzyszenie Radomskie Centrum Przedsiębiorczości (Partner). Głównym celem projektu jest stworzenie warunków do zwiększenia efektywności i spójności polityki społecznej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego województwa mazowieckiego,

poprzez wypracowanie i przetestowanie w samorządach innowacyjnego modelu do prowadzenia aktywnej polityki społecznej.

Niniejsza strategia zaktualizowana została na lata 2014-2020 i będzie podlegała ciągłym zmianom wraz z pojawianiem się nowych problemów społecznych, co świadczy o jej elastyczności i jest procesem pożądanym. Będzie dawać możliwość podejmowania decyzji w najbliższym czasie jak i w odległej perspektywie.

Od kilku lat obserwujemy zmiany jakie zachodzą w podejściu do polityki społecznej na szczeblu państwowym i lokalnym. Dokonuje się przejścia od modelu pomocy, którego zasadniczą funkcją było udzielenie wsparcia materialnego, potocznie zwanego „rozdawnictwem”, do modelu nastawionego na wzmocnienie postaw aktywnych oraz wspieranie osób i rodzin zgłaszających się o pomoc w rozwiązywaniu problemów. Jest to możliwe dzięki rozwojowi różnego rodzaju usług dla różnych grup klientów z podziałem na działania interwencyjne, aktywizujące i prewencyjne. Istotną rolę w prowadzeniu aktywnej polityki społecznej odgrywają takie formy jak: poradnictwo, terapia, profilaktyka, prowadzenie wyspecjalizowanej pracy socjalnej, działania partnerskie. Następuje odchodzenie od nastawienia opiekuńczego, czyli przejmowania odpowiedzialności socjalnej za obywateli. Dotychczasowy model biernej polityki społecznej wpłynął na umocnienie poczucia bezradności, budowę postaw roszczeniowych i rodziło ogólne niezadowolenie z przyznawanej pomocy materialnej, którą traktowano jako obowiązek instytucji pomocy społecznej a nie jako pomoc doraźną, często cedując na te instytucje obowiązek utrzymania i brania pełnej odpowiedzialności za osobę czy całą rodzinę, tym samym uwalniając samego siebie od tego obowiązku.

Wobec powyższego zmienia się również wizerunek pracownika socjalnego. Tak pojmowana pomoc społeczna wymaga od pracowników socjalnych odpowiedniego przygotowania, wysokich kwalifikacji i profesjonalizmu. Nie tylko więc winien zmieniać się klient pomocy społecznej i jego świadomość, ale i sam pracownik socjalny poprzez formalne samodoskonalenie swojego warsztatu pracy.

Lokalna polityka społeczna może stanowić etap pośredni pomiędzy interwencyjną polityką społeczną, a polityką społeczną opartą na profilaktyce. Zmiana polegać może na gospodarowaniu zasobami (finansowymi i rzeczowymi) w taki sposób, aby umożliwić stopniowe zmniejszanie skali działań interwencyjnych na rzecz prowadzenia działań prewencyjnych. Zakłada się, że narzędzia wytworzone w ramach projektu KKZ, umożliwią taką zmianę i obrazują

ekonomiczne skutki różnych sposobów prowadzenia lokalnej polityki społecznej (interwencyjnej, aktywnej (reintegracyjnej), interwencyjnej w określonej perspektywie czasowej, poprzez analizę kosztów zaniechania i potrzebę rozwoju inwestycji społecznych.

Niniejsza strategia wskazuje kierunki pracy w obszarach problemowych stanowiących źródło problemów społecznych gminy Mochowo.

Aktem prawnym normującym katalogowo zadania, obowiązki i możliwości pomocowe ośrodka, jest ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. (Dz. U. z 2013 roku, poz. 182 z późn. zm.), która między innymi nakazuje gminom tworzenie innowacyjnych rozwiązań dostosowanych do potrzeb środowiska lokalnego.

II. Procedura tworzenia

II.1 Uwarunkowania prawno - systemowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020 dla Gminy Mochowo, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt 1 i art. 19 pkt 1, w powiązaniu z art. 16 b. ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, które w ramach zadań własnych gminy przewidują „opracowanie i realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”. Na treści realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich:

- Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2013 roku, poz. 182 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 roku, poz. 594 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jednolity Dz. U. 2013 r., poz. 1456 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (tekst jednolity Dz. U. 2011 r. Nr 43, poz. 225 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2013 poz. 135 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 111, poz. 535, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r, poz. 674 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. Nr 210, poz. 2135 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. 2012 r. poz. 1356 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r. poz. 124);
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do

alimentów (tekst jednolity Dz. U. 2012 r. poz. 1228 z późn. zm.).

- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2014 r., poz. 1118 z późn. zm.).

Określenie priorytetowych kierunków i działań realizowanych w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Mochowo na lata 2014-2020 jest spójne z głównymi założeniami dokumentów obowiązujących na terenie Unii Europejskiej i Polski, które wpływają na politykę społeczną i decydują o kształcie przedsięwzięć realizowanych w jej poszczególnych obszarach.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Mochowo jest spójna z następującymi dokumentami:

Poziom europejski :

- Europejska Strategia zatrudnienia,
- Europejska Strategia Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu,
- Strategia Lizbońska.

Poziom krajowy:

- Strategia Polityki Społecznej,
- Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego,
- Narodowa Strategia Spójności,
- Strategia Rozwoju Kraju,
- Krajowa Strategii Zatrudnienia,
- Strategia Państwa Dla Młodzieży,
- Narodowy Planu Działań na Rzecz Dzieci „Polska dla Dzieci”,
- Strategia Rozwoju Edukacji,
- Strategia Rozwoju Ochrony Zdrowia,
- Narodowy Program Zdrowia,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomani,
- Krajowy Program Wychodzenia z Bezdomności i Rozwoju Budownictwa Socjalnego na lata 2009-2015",
- Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Mochowo na lata 2014-2020 wpisuje się i odnosi do kanonu dokumentów polityki społecznej w wymiarze europejskim, krajowym i wojewódzkim. W zakresie rozwiązywania problemów społecznych szczególną wagę przypisują się lokalnym programom, przyjętym uchwałami Rady Gminy w Mochowie. Zaliczamy do nich:

- 1) Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2014 rok – przyjęty uchwałą nr 235/XXXI/13 Rady Gminy w Mochowie z dnia 29.11.2013 roku.
- 2) Program Przeciwdziałania Narkomanii– przyjęty uchwałą nr 142/XXI/12 Rady Gminy w Mochowie z dnia 30.11.2012 roku.
- 3) Wieloletni Program Osłonowy w zakresie dożywiania „Pomoc gminie w zakresie dożywiania – przyjęty uchwałą nr 253/XXXIII/14 Rady Gminy w Mochowie z dnia 28.02.2014 roku.
- 4) Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2013-2015 – przyjęty uchwałą nr 170/XXIV/13 Rady Gminy w Mochowie z dnia 27.03.2013 roku.
- 5) Gminny system Profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną na lata 2007-2015 – - przyjęty uchwałą nr 66/X/07 Rady Gminy w Mochowie z dnia 11.10.2007 roku.
- 6) Szczegółowe zasady przyznawania usług opiekuńczych realizowanych w ramach opieki społecznej przez Gminę Mochowo i odpłatności za usługi opiekuńcze oraz całościowego lub częściowego zwolnienia od opłat i tryb ich pobierania – przyjęte uchwałą nr 54/X/11 Rady Gminy w Mochowie z dnia 27.07.2011 roku.
- 7) Gminny System Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2017 przyjęty uchwałą Nr 43/VIII/11 Rady Gminy Mochowo z dnia 30.05.2011 roku.
- 8) Program współpracy Gminy Mochowo z organizacjami pozarządowymi na rok 2014 uchwalony uchwałą Nr 234/XXXI/13 Rady Gminy w Mochowie z dnia 29.11.2013 roku.
- 9) Regulamin udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Mochowo – przyjęty uchwałą nr 55/X/11 Rady gminy w Mochowie z dnia 27.11.2011 r.
- 10) Wprowadzenie zmian do regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Mochowo – przyjęty uchwałą nr 271/XXXV/14 Rady Gminy w Mochowie z dnia 27.05.2014 r.
- 11) Określenie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania- przyjęty uchwałą nr 42/VIII/2011 Rady Gminy w Mochowie z dnia 30.05.2011 roku.
- 12) Regulamin działania Grup Roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego w Mochowie ds. realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ofiar Przemocy na terenie Gminy Mochowo – Zarządzenie nr 1/2012 Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego w Mochowie z dnia 17.01.2012 r.

II.2 Metodyka prac nad Strategią

Niniejsza Strategia powstała w myśl zasady partycypacji społecznej, przy szerokim zaangażowaniu środowisk lokalnych, które uczestniczyły w pracach nad dokumentem, od diagnozy przez tworzenie założeń planistycznych po opracowanie systemu monitoringu i ewaluacji zapisanych celów. Proces ten przebiegał w sześciu głównych etapach:

Etap I – Powołanie Zespołu ds. aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. W skład Zespołu weszli przedstawiciele następujących instytucji:

1. Alina Majerska – Kierownik, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mochowie
2. Henryka Kopczyńska – Inspektor, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mochowie
3. Jolanta Sulkowska - Pracownik Socjalny, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mochowie
4. Jolanta Kacprowicz - Inspektor Urząd Gminy Mochowo
5. Mariola Słomkowska - Inspektor Urząd Gminy Mochowo
6. Wioletta Adamska – Główna Księgowa Oświatowych Jednostek Budżetowych, Urząd Gminy Mochowo
7. Agnieszka Kokoszczyńska – Lisiecka Prezes Stowarzyszenie Pomocna Dłoń

Etap II - Opracowanie diagnozy problemów społecznych, występujących w gminie.

Etap III - Opracowanie projektu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Etap IV - Konsultacje społeczne projektu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Etap V - Sporządzenie raportu z przeprowadzonych konsultacji społecznych oraz opracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych uwzględniającej rezultaty przeprowadzonych konsultacji.

Etap VI - Zatwierdzenie raportu z konsultacji oraz przygotowanie ostatecznej wersji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Przy aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wykorzystano Metodę Aktywnego Planowania Strategicznego oraz analizę SWOT. Punktem wyjścia była analiza sytuacji polegająca na identyfikacji słabych i mocnych stron, istniejących metod rozwiązywania problemów społecznych oraz identyfikacji problemów grup osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, prowadząca do określenia szans i zagrożeń w otoczeniu. Jednocześnie przyjęto założenie, że Strategia powinna być wyrazem woli mieszkańców, a jej formułowanie i wdrażanie jest procesem społecznym. Istotnym elementem było więc przygotowanie Strategii w sposób partycypacyjny, a więc z udziałem lokalnej społeczności.

III. Społeczno-gospodarcze uwarunkowania strategii

III.1 Charakterystyka gminy

Elementy składowe	
Powierzchnia: 143,6 km ²	
Gęstość zaludnienia: 43 osoby na 1 km ²	
Ludność w 2013 roku, w tym: 6126	Kobiety 3055
	Mężczyźni 3071
Przyrost naturalny: 12	

Gmina Mochowo znajduje się w północno-zachodniej części województwa mazowieckiego, w dorzeczu rzek Sierpienicy i Skrwy Prawej. Zlokalizowana w południowo-zachodniej części Powiatu sierpeckiego, stanowi 16,83% jego powierzchni. Graniczy z gminą Gozdowo, gminą Sierpc i gminą Szczutowo.

W granicach administracyjnych Gminy Mochowo znajduje się 40 sołectw, które tworzą 43 wsie: Adamowo, Bendorzyn, Bożewo, Bożewo Nowe, Choczeń, Cieślin, Dobaczewo, Dobrzenice Małe, Florencja, Gozdy, Grabówiec, Grodnia, Kapuśniki, Kokoszczyń, Ligowo, Ligówko, Lisice Nowe, Łukoszyń, Łukoszyń Biki, Malanowo Nowe, Malanowo Stare, Malanówko, Mochowo, Mochowo Nowe, Mochowo Parcele, Myszki, Obręb, Osiek, Rokicie, Romatowo, Sulkowo Bariany, Sulkowo Rieczne, Śniechy, Załszyn, Zglenice Budy, Zglenice Duże, Zglenice Małe, Żabiki, Żółtowo, Żurawin, Żurawinek, Żuki.

Najwięcej ludności zamieszkuje w zespole sołectw: Mochowo, Dobrzenice i Mochowo Parcele, które tworzą ośrodek gminny zamieszkały przez ponad 800 osób, natomiast największą miejscowością jest Cieślin (powyżej 500 mieszkańców).

Gmina Mochowo jest typowo rolniczą, aczkolwiek nie posiada najlepszych warunków do rozwoju rolnictwa (gleby na terenie gminy nie są najlepszej jakości). W strukturze własności ziemi dominuje gospodarka indywidualna (gospodarstwa indywidualne zajmują 85% powierzchni użytków rolnych, a średnia wielkość gospodarstwa wynosi 9 ha). W strukturze produkcji rolniczej dominuje produkcja roślinna zbożowa (zboża stanowią 82,9%, pozostałe uprawy stanowią rośliny pastewne – 6,6%, rośliny przemysłowe – 3%, okopowe i inne – 7,5%). W produkcji zwierzęcej dominuje chów trzody chlewnej i bydła mlecznego.

Gmina Mochowo znajduje się w strefie oddziaływania Sierpca i Płocka, co z jednej strony zwiększa mieszkańcom możliwości zatrudnienia, ale z drugiej strony stanowi negatywny bodziec dla rozwoju lokalnego. W ostatnich latach w niewielkim stopniu zmniejszyła się liczba mieszkańców, odnotowano jednak przyrost naturalny. Zauważalny jest wzrost liczby mieszkańców w wieku od 55 do 69 roku życia przy jednoczesnym spadku liczby mieszkańców w wieku od 45 do 54 r. życia.

Gmina Mochowo ma możliwość korzystania z zasobów dużych miast zlokalizowanych w okolicy. Ze względu na położenie w znacznej odległości od głównych dróg znaczenia nabiera lokalna drobna przedsiębiorczość zarówno w zakresie tworzenia miejsc pracy jak i możliwości samozatrudnienia. Widoczne starzenie się społeczności lokalnej, widać jednak zdecydowane zahamowanie odpływu ludzi młodych.

III.2 Podmioty gospodarcze

Pod koniec 2013 roku na terenie Gminy Mochowo działało 247 podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON, w tym głównie w branżach: handlu, usług, budownictwa, gastronomii i transportu. W stosunku do roku 2010 odnotowano wzrost o 7 % tj. powstało 16 nowych firm.

W Mochowie dominują firmy mikro, jest ich 96,7% ogółu firm. Pomiędzy końcem 2013 roku, a 30.10.2014 r. nastąpił spadek tych podmiotów o 9 firm.

Przedsiębiorstwa działające na terenie gminy Mochowo, pod względem rodzaju wykonywania działalności stan na 30.10.2014 r.

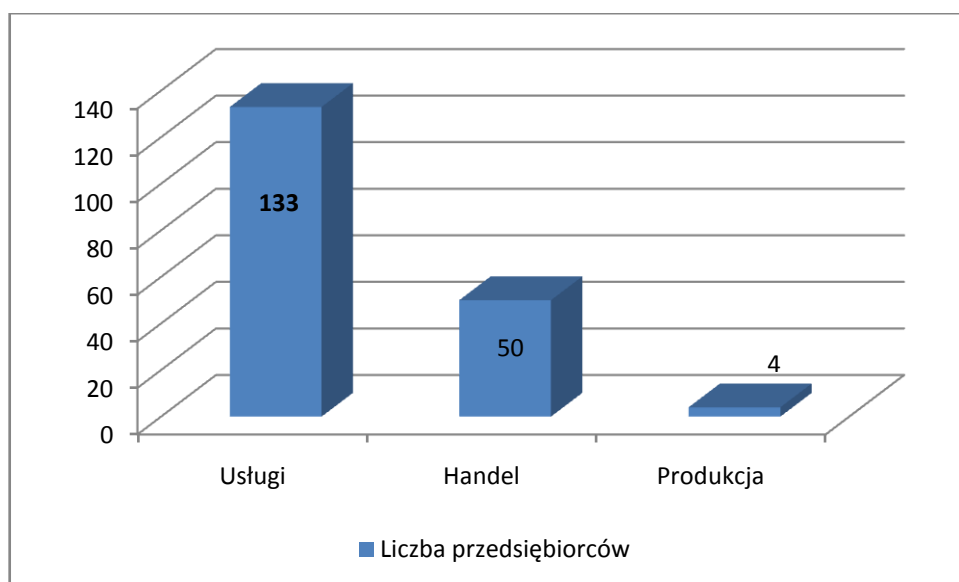
Tabela nr 1

Lp.	Nazwa	Liczba przedsiębiorców
1	Transport	9
2	Gastronomia i cukiernictwo	3
3	Usługi	91
4	Motoryzacja	25
5	Zdrowie i medycyna	5
6	Handel	50

7	Produkcja	4
Łącznie:		187

Źródło: Gmina Mochowo

Wykres nr1: Liczba przedsiębiorców w poszczególnych branżach w 2014 roku

Źródło: Gmina Mochowo

Gospodarczo jest to rejon rolniczy, użytki rolne zajmują około 77 % powierzchni terenu. Żyzne gleby, korzystne warunki klimatyczne i małe zanieczyszczenie środowiska sprzyjają uprawie zbóż, roślin okopowych oraz pastewnych i związanej z tym hodowli bydła mlecznego i trzody chlewnej. Przemysł jest słabo rozwinięty, głównie jest to przemysł rolno-spożywczy. Brak jest dużych zakładów przemysłowych. Poza tym prowadzą działalność małe zakłady handlowe, i usługowe.

Rozwój gospodarczy Gminy Mochowo jest na średnim poziomie rozwoju gmin wiejskich województwa mazowieckiego, z tym, że należy zaznaczyć, iż w gminach wiejskich jest on znacznie niższy w porównaniu do miast.

Wnioski wraz z opisem dynamiki:

W Gminie Mochowo przybywało podmiotów jednak ostatni rok zarejestrował ich spadek, na podstawie pozyskanych danych trudno jednoznacznie określić przyczynę takiej sytuacji. Z jednej strony mała przedsiębiorczość jest szansą rozwoju Gminy z drugiej strony sytuacja gospodarcza kraju i położenie gminy mogą wpływać negatywnie na możliwości rozwoju małych firm.

III.3 Poziom życia ludności

Brak jest jednolitych i twardych danych, które umożliwiłyby jednoznacznie określić poziom życia ludności gminy Mochowo. Z badań ankietowych wynika, że ubóstwo jest jednym z głównych problemów gminy, aż 89% ankietowanych wskazało na ubóstwo jako jeden z najbardziej zauważalnych problemów w gminie.

Liczba osób korzystających z różnych form opieki społecznej

Tabela nr 2

Lata	2011	2012	2013
Liczba mieszkańców	6156	6149	6126
Liczba osób korzystających z opieki społecznej	638	623	678
Liczba osób w rodzinach	1997	2418	2033
Liczba mieszkańców/liczba osób korzystających z opieki społecznej	10,36%	10,13%	11,06%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS 2014

Wg zestawionych danych na koniec 2013 roku 11,06 % mieszkańców będących członkami rodzin stanowiących 33% ogółu mieszkańców korzystała z pomocy społecznej. Maleje liczba wypłacanych dodatków mieszkaniowych jednak rośnie kwota przeznaczana na ten cel, co w pewnym uproszczeniu, daje możliwość określenia poziomu życia ludności..

Poziom życia jest istotnym celem prawidłowo rozwijającej się polityki gospodarczej i społecznej. Jest on oceniany w zależności od zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, komfortu życia, dostępu do infrastruktury społecznej i sytuacji materialnej. Jakość życia kształtowana jest przez wiele czynników, wśród których wymienić należy sytuację demograficzną, mieszkaniową, stopę życiową, sieć handlową, transport i komunikację, dostęp do kultury, ochrony zdrowia, poziomu bezpieczeństwa oraz stanu ochrony środowiska naturalnego. Gmina Mochowo położona jest w województwie mazowieckim, w którym poziom ten szacunkowo wydaje się zadowalający, przeciętne wynagrodzenie w Powiecie Sierpeckim (brak danych dla Gminy Mochowo) wynosi 3.161,67 zł i jest o 33 %

niższy od przeciętnego wynagrodzenia w Polsce, z opinii mieszkańców wynika, że uzyskiwane dochody są bardzo zróżnicowane i nie wystarczają do zaspokojenia potrzeb bytowych.

Wnioski wraz z opisem dynamiki:

Na podstawie analizy danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej można stwierdzić niewielki, ale sukcesywny wzrost liczby osób korzystających z pomocy i wsparcia.

Poziom życia dla Gminy Mochowo jest trudny do zdefiniowania. Biorąc pod uwagę dane statystyczne dla województwa mazowieckiego przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w województwie w 2013 roku wynosiło 4.782,83 zł. Pomimo tak wysokiego wynagrodzenia w skali kraju, w wielu powiatach w tym północnej części województwa, nie przekraczało 2.000 zł.

Mamy do czynienia ze wzrostem osób korzystających z zasobów opieki społecznej co powinno zostać uwzględnione choćby przy wskazywaniu działań długofalowych wspierających rozwój społeczno-gospodarczy.

III.4 Rodziny

Rodzina jest podstawowym i najlepszym środowiskiem rozwoju każdego człowieka, miejscem kształtowania postaw i przygotowywania do pełnienia ról społecznych. Harmonijny i wszechstronny rozwój młodego pokolenia w dużej mierze zależy od kondycji i zasobów tej podstawowej komórki społecznej.

Od tego jak będą funkcjonowały rodziny w Gminie Mochowo zależy rozwój społeczeństwa obywatelskiego. Dlatego warto w tym zakresie planować działania mające na celu jej wczesne wspomaganie i rozwój. Szczególnie należy zwrócić uwagę na te kwestie, które mogą mieć istotny wpływ na powstawanie problemów społecznych w rodzinie i generujących duże obciążenie finansowe. Należą do nich: rozbiecie rodzin, trudna sytuacja ekonomiczna rodziny, brak kompleksowego wsparcia w sytuacji zagrożenia, przemocy, alkoholizmu. W Gminie Mochowo znaczna część rodzin objęta jest pomocą społeczną.

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną

Tabela nr 3

	Rok 2011	2012	2013
Liczba rodzin	416	509	571
Liczba osób	1997	2418	2033

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS 2014

Zdarzają się przypadki dysfunkcyjności rodzin z terenu gminy umieszczonych jest w 13 rodzinach zastępczych: 21 dzieci, 1 dziecko umieszczone jest w rodzinie zastępczej na terenie Powiatu Warszawskiego Zachodniego.

Na terenie gminy funkcjonują 2 rodziny zastępcze, w których umieszczonych jest 2 dzieci. Liczba dzieci z terenu gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych -4 (Dane na podstawie raportu PCPR w Sierpcu z dnia 01.09.2014)

Wnioski wraz z opisem dynamiki:

W Gminie Mochowo podobnie jak i w całym kraju spada poziom życia rodzin . Znaczą część rodzin dotkniętych ubóstwem to rodziny wielodzietne oraz rodziny osób w podeszłym wieku. Utrzymuje się też stale wysoki wskaźnik rodzin korzystających z pomocy społecznej .

Wsparcie dla rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny jest niezbędne. Aby mogło się to zmieniać należy podjąć radykalne zmiany w zakresie wsparcia rodzin wielodzietnych, ubogich. System świadczeń rodzinnych jest niedostateczną formą wsparcia, gwarantującą rodzinom poczucie bezpieczeństwa socjalnego.

III.5 Zasoby i warunki mieszkaniowe

Budynki administrowane przez gminę Mochowo są w złym stanie technicznym i wymagają remontów oraz modernizacji. Z uwagi na brak lokali zastępczych na czas remontów niemożliwe jest przeprowadzenie remontów kapitalnych. Prowadzi się jedynie bieżącą konserwację budynków i lokali w ramach uzyskanych środków finansowych z wpłat za czynsze oraz środków przeznaczonych na ten cel w budżecie gminy.

Zasoby mieszkaniowe gminy Mochowo na dzień 30 września 2014 roku obejmowały zaledwie 20 lokali mieszkalnych, dane wskazują na zaledwie 2 oczekujących na lokal mieszkalny.

Wnioski wraz z opisem dynamiki:

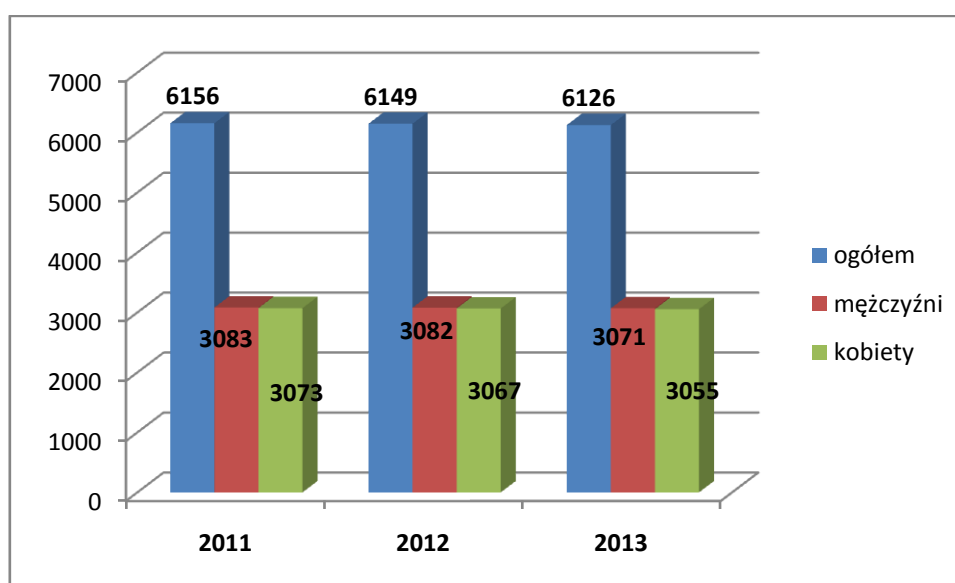
W gminie Mochowo nie rozwija się gospodarka mieszkaniowa. Od wielu lat liczba lokali mieszkalnych utrzymuje się na tym samym poziomie. W stosunku do osób znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej stosuje się system dodatków mieszkaniowych, z zachowaniem ustawowych warunków ich przyznawania. Zapotrzebowanie na lokale mieszkalne nie jest wysokie. Liczba osób oczekujących wynosi zaledwie 2 co stanowi bardzo niski wskaźnik na tle innych gmin. Na dzień dzisiejszy lokale nie stanowią znaczącego problemu.

III.6 Prognoza demograficzna

Gminę Mochowo podobnie jak ludność Polski i Europy charakteryzuje wzrastający odsetek osób w wieku poprodukcyjnym, przy jednocześnie malejącej liczbie osób najmłodszych. Szczegółowe dane demograficzne przedstawia poniższa tabela i wykres:

Liczba ludności w Gminie Mochowo w podziale na płeć w latach 2011 -2013

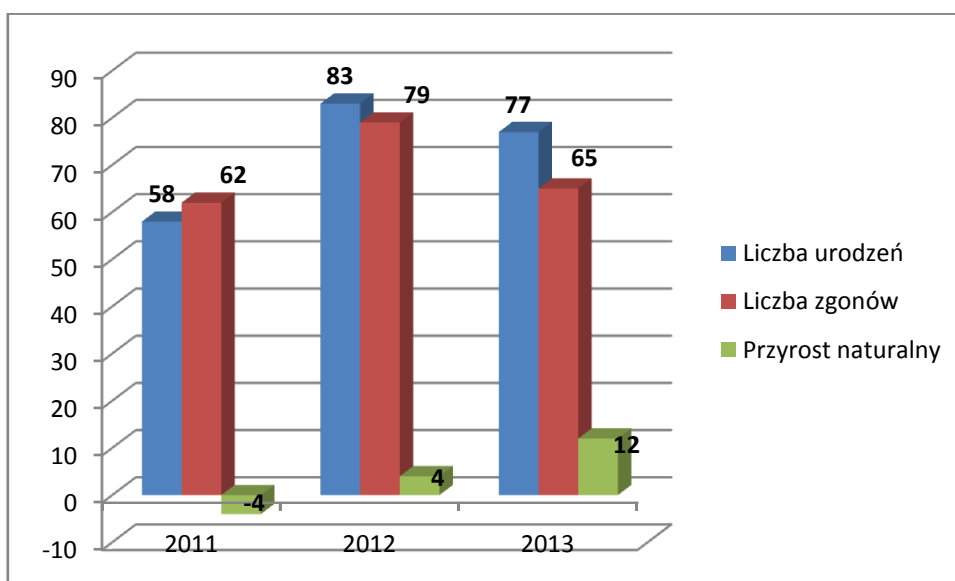
Wykres nr 2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS 2014

Ruch naturalny mieszkańców Gminy Mochowo w latach 2011-2013

Wykres nr 3

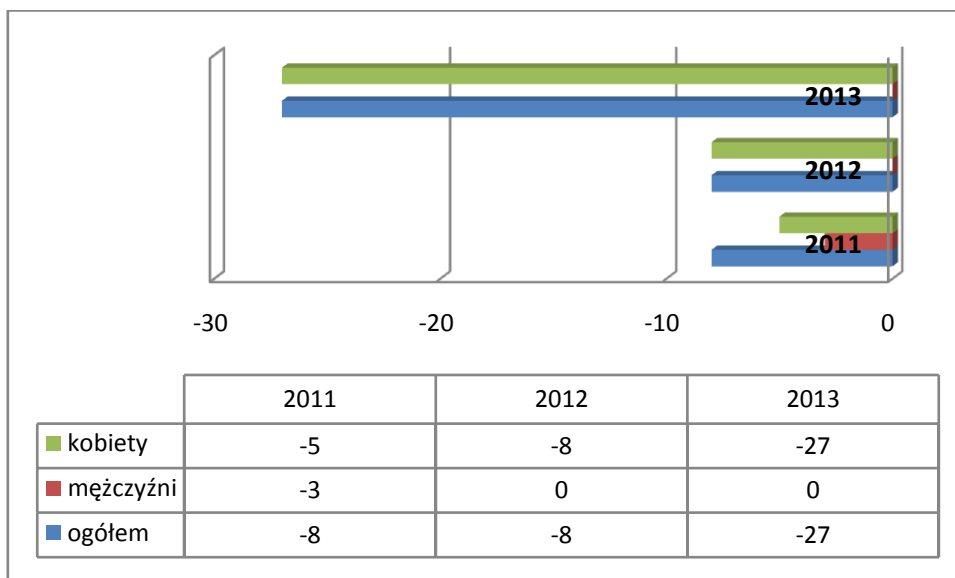

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS 2014

W 2013 roku saldo przyrostu naturalnego było dodatnie i wynosiło 12, w 2011 roku wynosiło -4.

Saldo migracji Gminy Mochowo w latach 2011-2013

Wykres nr 4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS 2014

Struktura wieku mieszkańców gminy Mochowo

Tabela nr 4

Liczba osób	2011	2012	2013
Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	1433	1378	1325
Liczba osób w wieku produkcyjnym	3786	3830	3867
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	937	941	934
Razem	6156	6149	6126

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS 2014

Wnioski wraz z opisem dynamiki:

W strukturze demograficznej mieszkańców gminy widać systematyczny proces starzenia się społeczeństwa. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym maleje, zaś w wieku poprodukcyjnym rośnie. Na przestrzeni ostatnich trzech lat odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym zmniejszył się o 7,5%, o 2,1% zwiększyła się populacja osób w wieku produkcyjnym i o 0,3% zmniejszyła się populacja osób w wieku poprodukcyjnym. W okresie realizacji strategii negatywne zjawisko starzenia się mieszkańców gminy będzie się utrzymywać. Negatywnym zjawiskiem jest stały odpływ mieszkańców.

III.7 Rynek pracy

Bezrobocie w gminie Mochowo jest jedną z najważniejszych kwestii społecznych, generujących powiększającą się skalę ubóstwa. Stopa bezrobocia w powiecie sierpeckim na dzień 30.09.2014r. wynosiła **22,8 %** natomiast w województwie mazowieckim –10 %, a w kraju stopa bezrobocia wyniosła 10,5%.

W roku 2013 zostało zgłoszonych 1063 wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, z tego 916 to subsydiowane miejsca pracy, czyli oferty zatrudnienia w ramach robót publicznych, refundacji kosztów wyposażenia stanowiska pracy, jak również oferty stażu.

Na jedno wolne stanowisko pracy przypadało w miesiącu średnio 53 bezrobotnych.

Najczęściej zgłaszano oferty wolnych miejsc pracy i aktywizacji zawodowej na stanowiska: kierowca kat. C+E, sprzedawca, handlowiec, pracownik administracyjny i robotnik gospodarczy. Były to przede wszystkim propozycje stażu u pracodawcy.

Na tle powiatu rynek pracy Gminy Mochowo kształtował się następująco:

Rynek pracy w Gminie Mochowo w latach 2011-2013

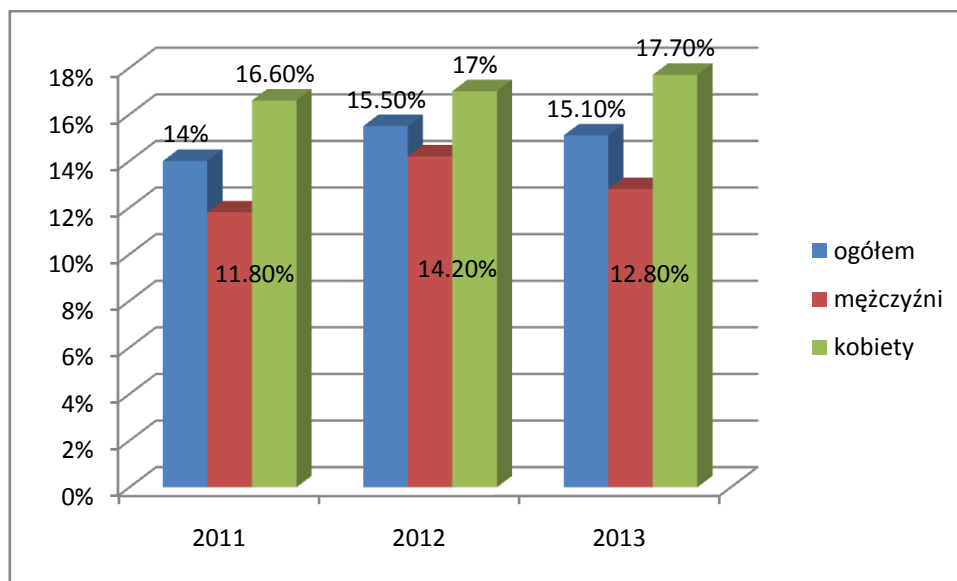
Tabela nr 5

Lata		2011	2012	2013
Liczba miejsc pracy		16	7	10
Liczba bezrobotnych	Ogółem	530	592	582
	Kobiety	289	299	312
	Mężczyźni	241	293	270
Absolwenci	Ogółem	38	38	34
	Kobiety	26	20	23
	Mężczyźni	12	18	11

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Sierpcu

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci

Wykres nr 5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS 2014

Statystyka osób bezrobotnych na koniec poszczególnych lat 2011-2013

Tabela nr 6

Lata	2011	2012	2013
Liczba osób długotrwale bezrobotnych	315	370	371
Liczba bezrobotnych do 25 roku życia	123	142	138
Liczba bezrobotnych powyżej 50 roku życia	72	92	92
Liczba bezrobotnych niepełnosprawnych	12	26	19
Liczba bezrobotnych z prawem do zasiłku	93	98	89

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Sierpcu

Bezrobotni wg wykształcenia stan na 30.06.2014

Tabela nr 7

Poziom wykształcenia	Ogółem	Kobiety
Wyższe	39	33
Policealne i średnie zawodowe	120	75
Liceum ogólnokształcące	30	20
Zasadnicze zawodowe	179	85
Gimnazjalne i poniżej	163	73

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Sierpcu

Wnioski wraz z opisem dynamiki:

Z danych przedstawionych w tabelach wynika, że nominalna liczba bezrobotnych w gminie Mochowo na przestrzeni lat 2011-2013 ulegała zwiększeniu. Oznacza to, że sytuacja na rynku pracy w gminie Mochowo pogorszyła się. W tej grupie obserwować można wzrost udziału osób bezrobotnych po 50 roku życia, zmniejszyła się natomiast liczba bezrobotnych osób niepełnosprawnych. Biorąc pod uwagę poziom wykształcenia osób bezrobotnych wśród bezrobotnych z wyższym wykształceniem najwięcej jest kobiet.

Analizie poddane zostały również formy wsparcia osób bezrobotnych przez Powiatowy Urząd Pracy. Z danych statystycznych Powiatowego Urzędu Pracy w

Sierpcu na przełomie lat 2011 - 2013 wynika, że liczba osób uczestniczących w aktywnych formach przeciwdziałania bezrobociu poza pracami interwencyjnymi dodatkami aktywizacyjnymi jest w miarę stała. Niewielki wzrost nastąpił wśród osób, które po ukończeniu stażu podjęły zatrudnienie.

Bezrobocie w gminie Mochowo jest wyższe niż w województwie mazowieckim i w kraju. Liczba bezrobotnych w stosunku do roku 2011 i 2012 zwiększyła się o 9,8%.

Dodatkowym problemem jest praca wielu osób „na czarno”, niedostrzeganie potrzeby zabezpieczenia emerytalno – rentowego w przyszłości oraz obawa przed utratą świadczeń socjalnych. Niepokojącym zjawiskiem jest wzrost liczby osób bezrobotnych z wykształceniem wyższymi zawodowym co świadczyć może o nieadekwatnych kwalifikacjach do potrzeb rynku pracy.

III.8 Ochrona zdrowia

Według danych Urzędu Gminy w Mochowie na terenie gminy w 2014 działają 2 przychodnie lekarskie NZOZ. W placówkach tej udziela się średnio 1000 porad na miesiąc. W przeliczeniu na mieszkańców gminy daje to średnio 1,9 porady dla każdego mieszkańca.

W NZOZ w Mochowie funkcjonują następujące poradnie: urologiczna, neurologiczna, ginekologiczno-położnicza, gabinet stomatologiczny i fizjoterapia ambulatoryjna. Zatrudnieni są specjaliści: urolog, ginekolog, neurolog, stomatolog.

NZOZ posiada karetkę i sprzęt rehabilitacyjny.

Stan zdrowia mieszkańców jest zadowalający. Na terenie gminy są organizowane akcje w ramach profilaktyki zdrowotnej.

Wnioski wraz z opisem dynamiki:

Analizując zgromadzone dane w zakresie dostępu mieszkańców gminy do podstawowej opieki zdrowotnej można jednoznacznie stwierdzić tendencję spadkową w ilości udzielonych porad. Zapewne większa liczba placówek służby zdrowia - szczególnie w miejscach o utrudnionym komunikacyjnie dostępie, przyczyniłaby się do jeszcze większej poprawy zdrowia mieszkańców, jednak ich powołanie wiąże się przede wszystkim z dużymi nakładami finansowymi. To samo dotyczy dostępu do lekarzy specjalistów.

Gmina Mochowo w roku szkolnym 2012/2013 była organem prowadzącym dla 3 szkół podstawowych i 1 gimnazjum. W szkołach podstawowych znajdują się oddziały przedszkolne, w których w 2013 było 161 miejsc.

Przy Szkole Podstawowej w Ligowie działa Centrum Kształcenia Na Odległość Na Wsi, gdzie mieszkańcy mogą skorzystać z bezpłatnych kursów i szkoleń prowadzonych drogą internetową. Gmina nie posiada oferty kształcenia na poziomie średnim, zawodowym i wyższym. Najbliższe szkoły ponadgimnazjalne są w: Sierpcu Płocku, Skępem, Studzieńcu.

Rokrocznie na prowadzenie oświaty Gmina Mochowo przeznacza ponad 30 % budżetu Gminy. W latach 2011-2013 wydatki utrzymują się na takim samym poziomie i wynoszą 7 159 945,97 zł. Wydatki inwestycyjne w 2013 roku wyniosły 500 016,19 zł (wzrost w stosunku do 2012 roku o ponad 99%)

Jakość kształcenia w gminie Mochowo – wyniki egzaminów gimnazjalnych

Tabela nr 8

Lata	2012			2013			2014		
	szkoła	powiat	wojew.	szkoła	powiat	wojew.	szkoła	powiat	wojew.
Część humanistyczna									
Polski	58,5	59	66,9	53,3	57,3	64,4	66,5	67	70
Historia	54,9	56,8	62,7	52,5	55,5	59,9	52,8	55,6	60,9
Część matematyczno-przyrodnicza									
Matematyka	40,8	44,4	50,4	40,1	44,3	50,9	44,9	43,3	50,2
Przyroda	43,5	47,3	51,8	50,9	56,4	61	48,2	50,4	54,1
Język nowożytny									
Angielski P.	48,7	34,9	65,6	48,7	54,3	66,6	52,5	59	70,1
Angielski R.	30,6	53,3	48,1	27,3	33,7	48,5	30,8	36,3	49,6
Niemiecki P.	37,8	29,9	56,8	34,6	50,8	57,3	41,4	52,5	53,2

Źródło: Urząd Gminy Mochowo

W analizowanym okresie można zaobserwować w każdej części egzaminów gimnazjalnych wyraźną poprawę.

Wnioski wraz z opisem dynamiki:

Zmiany w zakresie edukacji spowodowane są zmniejszającą się liczbą dzieci uczących się w szkołach podstawowych i gimnazjalnych, co jest powodem mniejszej subwencji dla Gminy a zwiększeniem wydatków ze środków własnych Gminy.

Edukacja i wychowanie na terenie gminy Mochowo prowadzona jest przez publiczne placówki oświatowe. Dodatkowo Gmina pozyskuje środki finansowe na prowadzenie aktywnej polityki w zakresie podniesienia kompetencji uczniów na różnym etapie rozwoju.

III.10 Sport i rekreacja

Mochowo jest najlepiej wyposażoną wsią jeśli chodzi o obiekty sportowe. Tutaj funkcjonuje jedyne stowarzyszenie, opierające swoją działalność na sporcie - klub Sportowy Sparta Mochowo. W Mochowie znajdują się dwie szkoły: podstawowa i gimnazjum, które skupiają wokół siebie bardzo dobrze wyposażone obiekty – jest to hala sportowo-widowiskowa, będąca pod opieką gimnazjum i nowo wybudowany, oddany do użytku w 2013 roku Orlik, którego zarządcą jest szkoła podstawowa. Obiekt sportowy Orlik składa się z dwóch sztucznych boisk: zielonego ze sztuczną trawą – boisko przystosowane do piłki nożnej oraz boisko wielofunkcyjne, na który znajdują się boiska do koszykówki, siatkówki i tenisa ziemnego. Orlik to najważniejszy ośrodek sportowo rekreacyjny w gminie. Oprócz tych dwóch obiektów przy szkole znajduje się również mniejsza sala gimnastyczna. W Mochowie wybudowany jest gminny stadion piłkarski, na którym rozgrywane są mecze ligowe trzech drużyn piłkarskich, prężnie działającego na terenie gminy Klubu Sportowego Sparta Mochowo. Na stadionie gminnym organizowane są również różnego rodzaju sportowe festyny rodzinne – imprezy skierowane dla całego społeczeństwa, a także turnieje piłkarskie i imprezy sportowe.

Bożewo to druga miejscowość w której znajduje się szkoła podstawowa, a przy niej nowoczesna hala gimnastyczna i nowo wybudowane boisko trawiaste - obiekt oddany do użytku w 2014 roku z pełnym wyposażeniem i zabezpieczeniami. W Bożewie znajduje się także boisko piłkarskie pełnowymiarowe, przystosowane do gry po 11 zawodników. Boisko wymiarowe było miejscem rozgrywania spotkań ligowych istniejącego dawniej klubu piłkarskiego Unia Bożewo, który rozpadł się w latach 90.

Ligowo to trzecia miejscowość ze szkołą podstawową i obiektami sportowymi, w skład których wchodzi boisko małe trawiaste do piłki nożnej, boisko duże do piłki nożnej, wybetonowane boisko do piłki nożnej i koszykówki. Przy szkole w Ligowie powstała także nowoczesna duża sala gimnastyczna, która w listopadzie 2014 roku oddana została do użytku publicznego.

Cieślin to kolejne duże skupisko ludzi, gdzie znajduje się boisko trawiaste do piłki nożnej, a także boisko plażowe do piłki siatkowej.

Na terenie gminy znajdują się jeszcze dwa boiska piłkarskie w miejscowości Żurawin, gdzie swoje mecze ligowe rozgrywała niegdyś tamtejsza drużyna piłkarska. Także boisko trawiaste duże w miejscowości Zglenice.

Kluby sportowe działające na terenie Gminy Mochowo:

- Ludowy Klub Sportowy „SPARTA” Mochowo
- Szkolny Klub Sportowy „ORLETA” Mochowo

Wszystkie zespoły zarejestrowane są w Płockim Okręgowym Związku Piłki Nożnej i tym samym dopuszczone są do rozgrywek ligowych, w których z powodzeniem rywalizują z innymi drużynami.

Sparta Mochowo to :

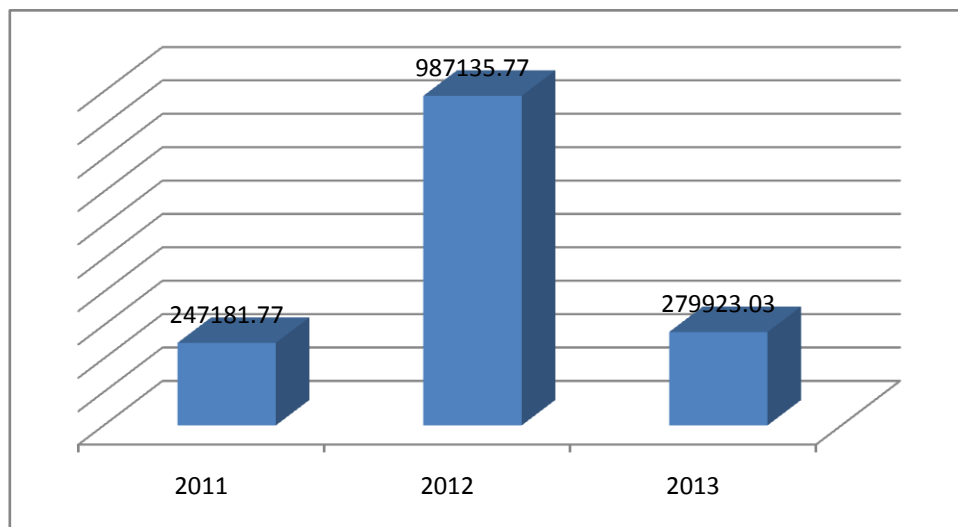
- Drużyna seniorów
- Drużyna juniora starszego U – 19
- Drużyna trampkarzy U – 15

Klub zatrudnia dwóch trenerów piłki nożnej.

Oprócz tego Sparta Mochowo to także żeńska sekcja piłki nożnej, nie jest ona zarejestrowana do rozgrywek ligowych ale aktywnie uczestniczy w różnego rodzaju turniejach na boiskach trawiastych, hali, czy orliku. Dziewczeta często odnoszą sukcesy i w swoich zbiorach mają dużą liczbę pucharów i medali.

Wydatki z budżetu gminy na kulturę fizyczną w latach 2011-2013

Wykres nr 6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS 2014

Walory turystyczne

Walory środowiska przyrodniczego i krajobrazowego gminy Mochowo (istnienie obszaru chronionego krajobrazu) stwarzają możliwości rozwoju turystyki i rekreacji. Przez obszar gminy Mochowo przepływa jeden z dopływów Wisły - rzeka Skrwa, na której biegu możemy podziwiać malownicze widoki z mostem w miejscowości Malanowo, a także pięknie usytuowany młyn i tama w miejscowości Choczeń.

Przez teren gminy przebiega szlak turystyczny im. Bolesława Krzywoustego z Płocka nad Jezioro Urszulewskie. Warte zobaczenia są pomniki żywej przyrody – kasztanowiec biały w Żurawinie i lipa drobnolistna w Żurawinku oraz wiele zabytków wpisanych do rejestru zabytków byłego województwa płockiego.

Na terenie gminy znajdują się 2 parki podworskie, typu krajobrazowego, datowane na koniec XVIII, XIX i początek XX wieku we wsiach: Cieślin i Obręb. Są to obiekty o charakterze krajobrazowym z dość czytelnie zachowanymi osiami i układami przestrzennymi. W przypadku parku w Cieślinie ważną rolę odgrywa układ wodny (strumienie, stawy). W parkach zachował się ciekawy starodrzew.

Założenia parkowe posiadają istotne znaczenie w miejscowym krajobrazie, będąc wyraźnie widoczne w panoramach wsi. Oba parki są prawnie chronione poprzez wpis do wojewódzkiego rejestru zabytków wraz z 50 m strefą ochronną.

Zasób zabytków nieruchomych na terenie gminy obfituje w wartościowe obiekty architektury sakralnej i świeckiej.

Wnioski wraz z opisem dynamiki:

Gmina Mochowo posiada bardzo dobrą bazę do uprawiania sportu i umożliwia swoim mieszkańcom dostęp do obiektów sportowych i rekreacyjnych. Na terenie gminy prężnie działają kluby sportowe.

Gmina posiada interesujące, lecz mało rozpropagowane, dziedzictwo kulturowe w postaci obiektów zabudowy sakralnej i świeckiej. Chłonność turystyczna obszaru jest nie w pełni wykorzystana, jednakże zwiększenie ruchu turystycznego uwarunkowane jest stworzeniem odpowiedniej infrastruktury turystycznej w postaci bazy noclegowej, szlaków turystycznych, szlaków wodnych, parkingów, placów zabaw i do gier sportowych, obiektów sanitarnych. Brak danych na podstawie, których można stwierdzić jaka jest tendencja uczestniczenia w zajęciach i imprezach.

III.11 Organizacje pozarządowe

Na terenie gminy Mochowo działają następujące organizacje pozarządowe:

1. Ludowy Klub Sportowy „Sparta”
2. Stowarzyszenie Wolontariuszy Na Rzecz Pomocy Dzieciom I Młodzieży "Serce-Sercu"
3. „SIERPECKIE PARTNERSTWO” Lokalna Grupa Działania (LGD)
4. Koło Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów
5. Stowarzyszenie na Rzecz Pomocy i Rozwoju Lokalnej Społeczności "POMOCNA DŁOŃ"
6. Ochotnicza Straż Pożarna
7. Koła Gospodyń Wiejskich
8. Związek Emerytów i Rencistów Koło w Mochowie

Gmina Mochowo realizuje swoje zadania przy pomocy organizacji pozarządowych, skupiających najaktywniejszych i najbardziej wrażliwych na sprawy społeczne obywateli danego środowiska.

Współpraca gminy z podmiotami nie zaliczanymi do sektora finansów publicznych pozwala skuteczniej i efektywniej działać na rzecz rozwoju społeczno-ekonomicznego Gminy Mochowo oraz poprawy warunków i jakości życia mieszkańców gminy.

Punktem wyjścia do współpracy z organizacjami pozarządowymi w roku 2014 jest Program Współpracy Gminy Mochowo z Organizacjami Pozarządowymi na rok 2014.

Celem Programu jest rozwój społeczno – ekonomiczny Gminy Mochowo, zaspakajanie potrzeb i poprawa warunków oraz podnoszenie poziomu życia

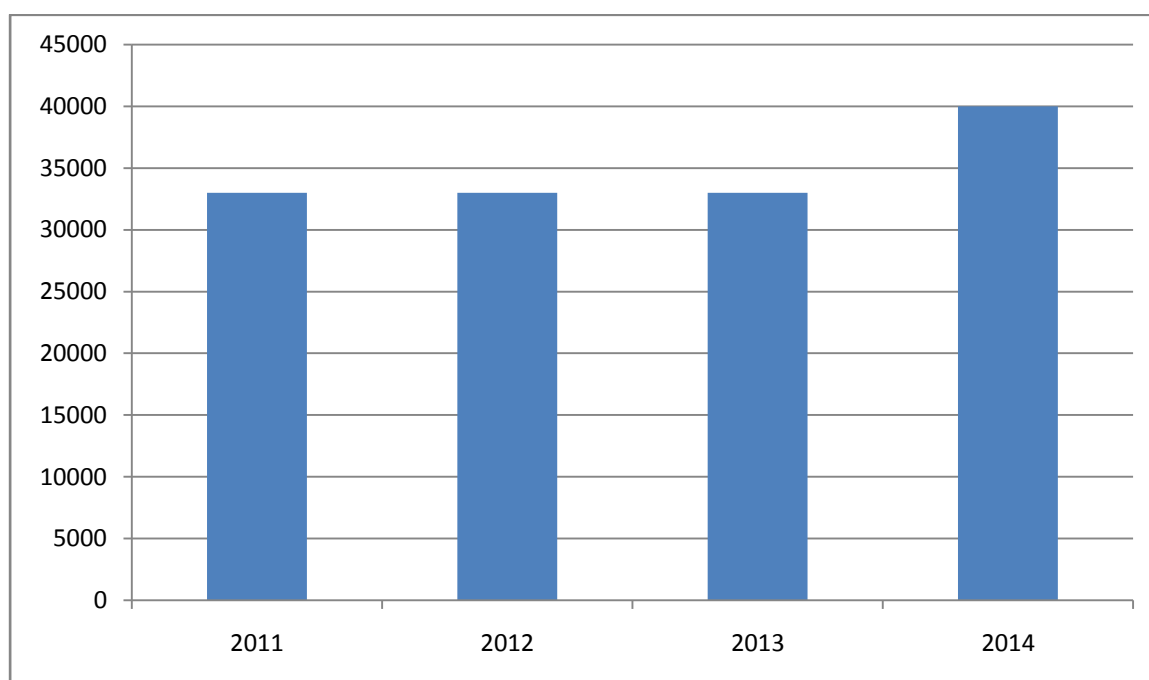
mieszkańców gminy poprzez podejmowanie i prowadzenie wspólnych działań gminy z organizacjami pozarządowymi.

Jako priorytetowe dla Gminy Mochowo w roku 2014 zostały określone zadania z następujących obszarów:

- pomoc społeczna,
- nauka, edukacja i wychowanie,
- ochrona i promocja zdrowia oraz przeciwdziałanie patologiom społecznym,
- kultura i ochrona dziedzictwa narodowego,
- upowszechnianie kultury fizycznej i sportu,
- organizacja wypoczynku dzieci i młodzieży,
- działania na rzecz osób niepełnosprawnych.

Wydatki Gminy Mochowo na zadania realizowane przez organizacje pozarządowe.

Wykres nr 7

Źródło: Dane Gminy Mochowo

Wnioski wraz z opisem dynamiki:

W Gminie Mochowo rozwijają swoją działalność organizacje pozarządowe, które wzmacniają samorząd lokalny w realizacji zadań publicznych. Potencjał

organizacji jest o tyle bardziej cenny, ponieważ pozyskują one środki zewnętrzne na działania statutowe, odciążając budżet gminy.

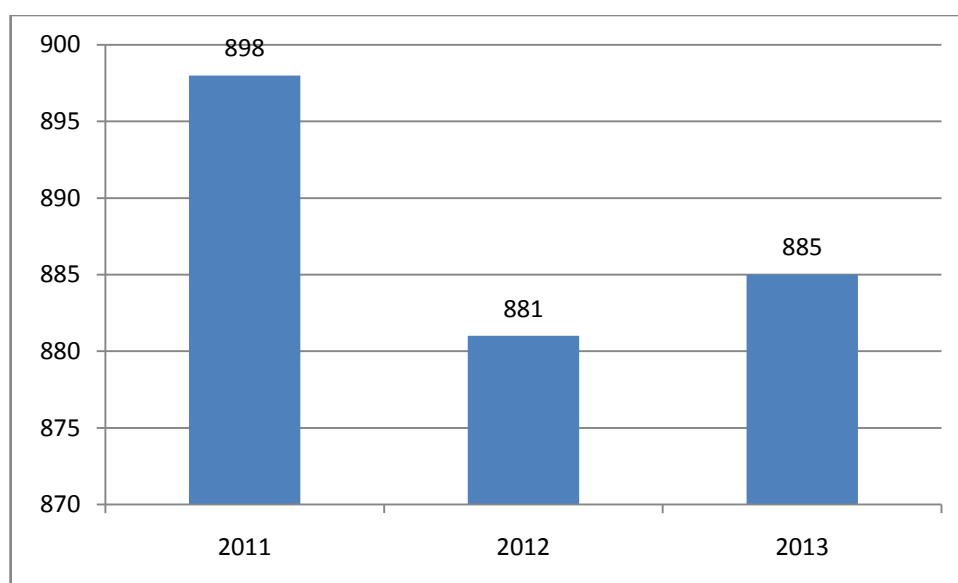
Zajmują one ważne miejsce w społeczności lokalnej i są dostrzegane przez samorząd lokalny jako znaczący partner w realizacji zadań w zakresie polityki społecznej. Szczególnie cenną inicjatywą jest wsparcie organizacji pozarządowych w zakresie realizacji zadań publicznych. Uwzględnia również nowopowstałych organizacji w realizacji projektów na rzecz społeczności lokalnej jest dowodem, że jest poparcie dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w Gminie Mochowo.

III.12 Kultura

Gmina Mochowo posiada 3 biblioteki w tym 1 dostosowaną do potrzeb osób niepełnosprawnych. Księgozbiór w 2013 roku liczył 26680 woluminów. W bibliotekach znajdują się komputery z dostępem do Internetu dostępne dla czytelników.

Uczestnictwo mieszkańców w kulturze - czytelnicy w ciągu roku

Wykres nr 8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS 2014

W gminie Mochowo nie funkcjonuje Gminny Ośrodek Kultury. Dlatego główną funkcję kulturotwórczą w gminie odgrywa Gminna Biblioteka Publiczna w Mochowie oraz jej filie w Bożewie i Ligowie.

Najczęstszym inicjatorem i organizatorem imprez o charakterze kulturalnym jest Urząd Gminy. Od 2004 r. organizował między innymi dożynki gminne, bieg trzeźwości, rodzinny festyn sportowy oraz współorganizował imprezy strażackie.

Obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków to:

- kościoły parafialne w miejscowościach Bożewo, Ligowo, Mochowo i Żurawin.
- Zagroda młynarska w Choczeniu
- Zespół dworski w Obrębie
- Park dworski w Cieślinie.

Miejsce pamięci narodowej

Cmentarz Pomnik powstańców styczniowych mogiła zbiorowa w Ligowie.

Wnioski wraz z opisem dynamiki:

Wbrew współczesnym trendom, popularną formą uczestnictwa w kulturze mieszkańców Mochowa było w 2013 roku czytanie książek. Liczba osób sięgających po lekturę na przestrzeni 2011-2013 roku utrzymuje się na stosunkowo stałym poziomie.

W Gminie Mochowo nie ma Ośrodka Kultury ale mieszkańcy mają dostęp do imprez masowych organizowanych przez jednostki organizacyjne Gminy. Na szczególną uwagę zasługują imprezy integrujące społeczność lokalną i pokolenia. Pozwala to zachować trwałość tradycji i zapobiegać osamotnieniu rodzin i osób narażonych na wykluczenie społeczne.

III.13 Charakterystyka systemu pomocy społecznej

W 2013 roku działania z zakresu pomocy społecznej w ramach Ośrodka Pomocy Społecznej prowadziła kadra w składzie:

Struktura zatrudnienia w GOPS na dzień 31.12.2013 r.

Tabela nr 9

Wyszczególnienie	2011	2012	2013
Ogółem	15	15	12
kierownicy	1	1	1
pracownik socjalny	3	3	3
pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	9	9	6
pozostali pracownicy	2	2	2

--	--	--	--

Źródło: Sprawozdanie do Ministerstwa Pracy i Polityki społecznej

Na przestrzeni ostatnich lat ich praca koncentrowała się na pomocy następującej grupie osób:

Dane o korzystających z pomocy i wsparcia

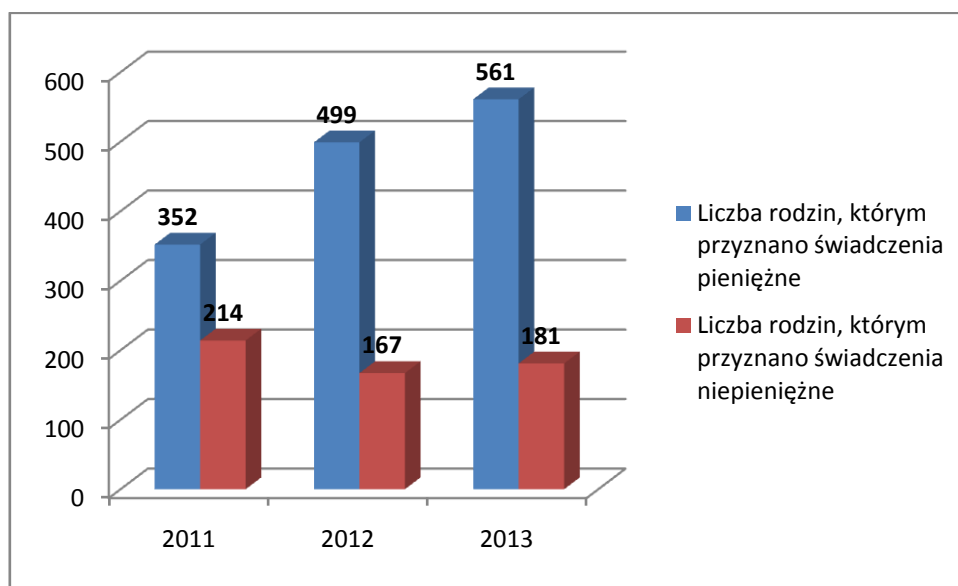
Tabela nr 10

Wyszczególnienie	2011	2012	2013
Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie			
Liczba osób	638	623	678
W tym osoby długotrwale korzystające	511	498	546
Liczba rodzin	416	509	571
Liczba osób w rodzinach	1997	2418	2033
Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie pieniężne			
Liczba osób	353	501	562
Liczba rodzin	352	499	561
Liczba osób w rodzinach	1048	1863	1726
Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie niepieniężne			
Liczba osób	404	352	379
Liczba rodzin	214	167	181
Liczba osób w rodzinach	951	722	811
Osoby i rodziny, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy			
Liczba osób	-	-	-
Liczba rodzin	456	479	516
Liczba osób w rodzinach	1989	2069	2224

Źródło: Sprawozdanie do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej

Charakterystyka osób i rodzin korzystających ze wsparcia OPS w latach 2011-2013.

Wykres nr 9

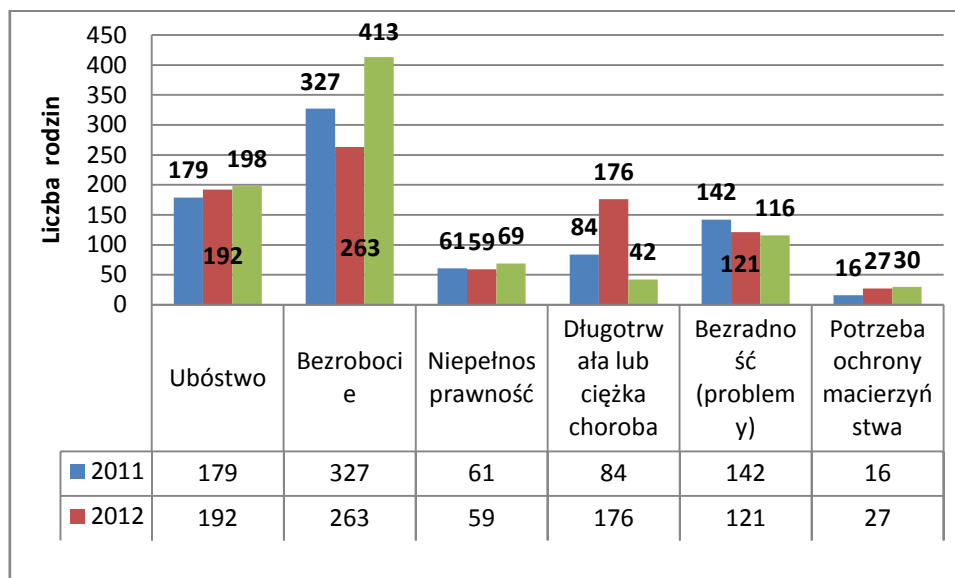

Źródło: Sprawozdanie do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej

Osoby i rodziny korzystające z pomocy Ośrodka borykały się z wieloma problemami generującymi wiele dysfunkcji. Od lat dominującym powodem przyznawania pomocy jest ubóstwo. Wiąże się to ściśle z problemem braku zatrudnienia. Klienci otrzymujący pomoc finansową ze względu na występujące bezrobocie to najczęściej osoby z niskimi kwalifikacjami zawodowymi, cechujący się biernością i niezaradnością życiową.

Główne problemy, z powodu których udzielane są świadczenia z pomocy społecznej w latach 2011-2013 w gminie Mochowo

Wykres nr 10

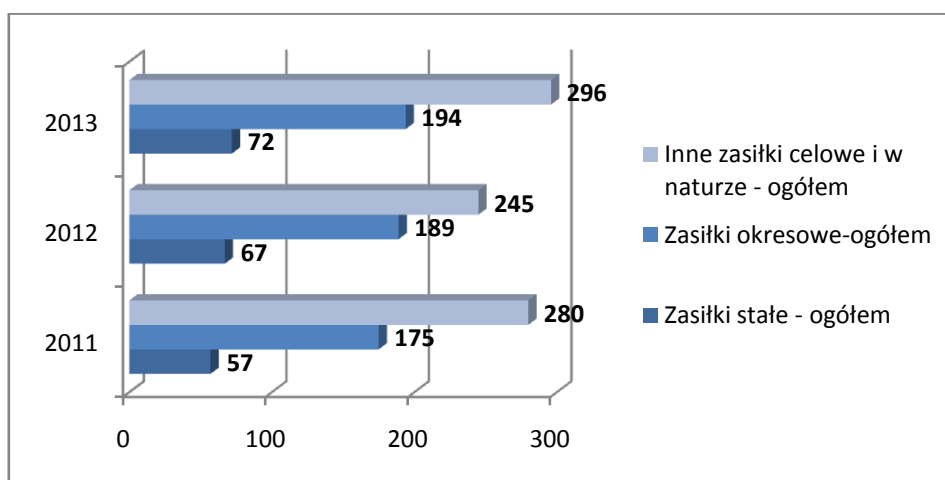

Źródło: Sprawozdanie do Ministerstwa Pracy i Polityki społecznej

Kolejnym istotnym problemem z którym zmagają się klienci Ośrodka jest niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba. Pomoc dla osób niepełnosprawnych, poza wsparciem finansowym, koncentruje się wokół pomocy usługowej.

Formy pomocy finansowej udzielonej przez OPS w Mochowie w latach 2011-2013.

Wykres nr 11

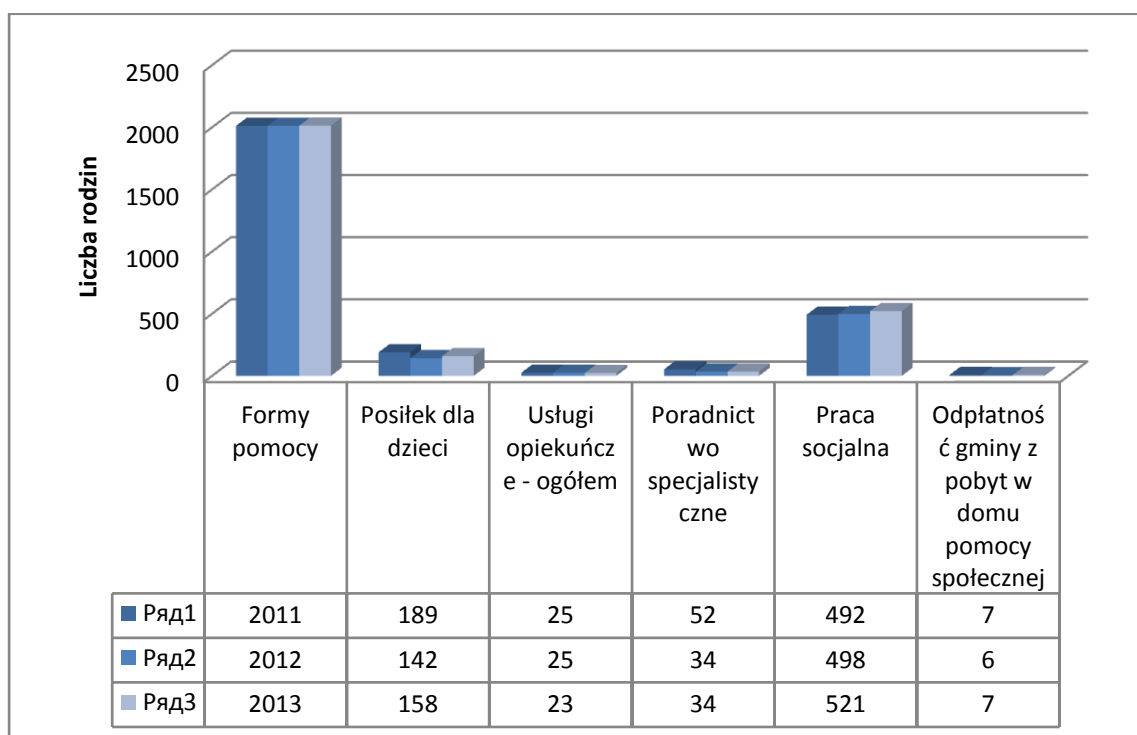

Źródło: Sprawozdanie do Ministerstwa Pracy i Polityki społecznej

Liczba osób i rodzin objętych pomocą finansową w formie zasiłku stałego, okresowego jest znacznie niższa niż zasiłku celowego. W ramach realizacji programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” mieszkańcom gminy świadczona jest pomoc w formie dożywiania dzieci. Świadczenie pieniężne z programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” przyznawane jest rodzinom, w których dochód nie przekracza 150% ustawowego kryterium dochodowego. Pomoc w formie posiłków realizuje się przede wszystkim w szkołach podstawowych i gimnazjach.

Realizacja zadań własnych w latach 2011-2013

Wykres nr 12

Źródło: Sprawozdanie do Ministerstwa Pracy i Polityki społecznej

Realizacja zadań własnych w roku 2013 (środki finansowe gminy).

Tabela nr 11

Formy pomocy	Liczba osób, którym przyznano świadczenia	Kwota świadczeń w zł
RAZEM	678	1 002 282
Zasiłki stałe - ogółem	72	296 093
samotnie gospodarującej	41	218 804
pozostającej w rodzinie	31	77 289
Zasiłki okresowe-ogółem	194	315 990
środki własne	x	64 990
dotacja	x	251 000
bezrobocia	144	272 995
długotrwałej choroby	29	24 732
niepełnosprawności	4	3 648
innego niż wymienione	17	14 615
Posiłek	356	96 323
w tym dla dzieci	356	96 323
Usługi opiekuńcze - ogółem	23	194 800
Sprawienie pogrzebu	2	4 868
Inne zasiłki celowe i w naturze - ogółem	296	94 208
zasiłki specjalne celowe	36	7 985
Poradnictwo specjalistyczne	x	x
Praca socjalna	x	x
Odpłatność gminy z pobyt w domu pomocy społecznej	7	163 464

Źródło: Sprawozdanie do Ministerstwa Pracy i Polityki społecznej

Średnia kwota zasiłku celowego w 2013 roku wyniosła ok. 221,00zł (poza pomocą obiadową, wypoczynkiem i sprawieniem pogrzebu), w roku 2011 – 278,00 zł.

W 2013 roku średni miesięczny koszt ponoszony przez gminę za pobyt jednej osoby w Domu Pomocy Społecznej wyniósł 2 369zł, w 2011r. 2 122,00 zł.

Wnioski wraz z opisem dynamiki:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mochowie co roku podejmuje innowacyjne działania w zakresie rozwoju pracy socjalnej, usług społecznych, profilaktyki i prewencji. Swoje działania wzmacnia poprzez pozyskiwanie zewnętrznych źródeł finansowania, i wolontariat prowadzony przez Stowarzyszenie „Pomocna Dłoń”.

III.14 Bezpieczeństwo publiczne

Za bezpieczeństwo publiczne gminy Mochowo odpowiada Starosta Powiatu Sierpeckiego, Komendant Powiatowej Komendy Policji w Sierpcu oraz Komendant Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Sierpcu. Głównym podmiotem odpowiedzialnym za bezpieczeństwo obywateli na terenie gminy Mochowo jest Policja Państwowa. Na terenie gminy Mochowo znajduje się jeden rewir dzielnicowych obejmujący teren całej gminy.

Zestawienie rocznych informacji o stanie bezpieczeństwa i porządku publicznego w gminie Mochowo pokazuje, że spada liczba przestępstw popełnianych ogółem. Ilość, rodzaj i wykrywalność przestępstw prezentuje poniższa tabela:

Ilość, rodzaj i wykrywalność przestępstw

Tabela nr 12

Rodzaj przestępstwa	2011	2012	2013
Włamanie prywatne	1	4	4
Kradzież mienia	8	3	11
Rozbój	0	0	0
Zabójstwo	0	0	0
Bójki i pobicia	1	0	2

Przywłaszczenia i uszkodzenie mienia	3	4	3
Kierowanie pojazdami w stanie nietrzeźwości	37	50	34
Wypadki drogowe	0	3	2
Inne:	15	16	14
Razem	65	80	70
Wykrywalność ogólna	87%	96,5%	91%

Źródło: Powiatowa Komenda Policji w Sierpcu Posterunek Policji w Gozdowie.

W ramach poprawy bezpieczeństwa na terenie gminy Mochowo w latach 2011-2013 Posterunek Policji w Gozdowie przeprowadzał corocznie następujące akcje:

- „Bezpieczne ferie zimowe”
- „Bezpieczne Świąta”
- „Bezpieczne Wakacje”
- „Bezpieczna droga do szkoły”

W ramach tych akcji dzielnicowy przeprowadził szereg pogadań z uczniami wszystkich szkół z terenu gminy na temat bezpieczeństwa na drodze, zapobiegania przemocy w szkole, demoralizacji, narkomanii, alkoholizmowi, przestępczości wśród nieletnich.

W Urzędzie Gminy w Mochowie przeprowadzono w latach 2012-2013 „Debaty Społeczne” z mieszkańcami gminy Mochowo w celu poprawy bezpieczeństwa na terenie gminy.

Na terenie gminy działa dziesięć ratowniczych jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej – w Mochowie, Bożewie, Ligowie, Cieślinie, Żurawinie, Zglenicach Dużych, Bendorzynie, Malanowie Starym, Osieku.

Wnioski wraz z opisem dynamiki:

Na podstawie danych statystycznych można prognozować, że stan bezpieczeństwa w Gminie Mochowo ma szansę się poprawić. W tym zakresie prowadzone są działania profilaktyczne i interwencyjne.

Bezpieczeństwo publiczne w Gminie Mochowo uzależnione jest od współpracy międzyinstytucjonalnej, zaangażowania środowiska w rozwiązywanie lokalnych problemów związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa, a także od nakładów finansowych na realizację tego zadania publicznego. Istotny jest wskaźnik wykrywalności przestępstw oraz prowadzenie

lokalnej profilaktyki zapobiegania przestępczości np. poprzez akcje uświadamiania osób starszych, osób nieletnich.

II.15 Infrastruktura, transport i komunikacja

Układ drogowy gminy Mochowo składa się ze 149,6 km dróg publicznych, w tym:

19,4 km dróg wojewódzkich,

60,6 km dróg powiatowych,

120 km dróg gminnych.

Przez teren gminy nie przebiegają drogi krajowe. Ponadto na terenie gminy znajdują się drogi niezaliczone obecnie do żadnej kategorii dróg publicznych.

Z uwagi na położenie gminy względem głównych ośrodków administracyjnych, handlowych i usługowych, najistotniejsze dla powiązań zewnętrznych są połączenia:

z Sierpcem, będącym siedzibą powiatu,

z Płockiem - największym i najważniejszym miastem w tej części województwa,

z przechodzącą na północ od gminy drogą krajową nr 10 o przebiegu (Warszawa) Płońsk – Sierpc – Toruń – Szczecin.

Układ drogowy zapewnia również powiązania z systemem drogowym województwa kujawsko – pomorskiego oraz sąsiednimi gminami.

Najważniejszymi dla zewnętrznych powiązań gminy są:

- droga wojewódzka nr 541 o przebiegu Lubawa (województwo warmińsko-mazurskie) – Sierpc – Dobrzyń nad Wisłą (województwo kujawsko-pomorskie), droga ta przechodzi centralnie przez gminę i wieś gminną, zapewniając bezpośrednio połączenia z Sierpcem i drogą krajową nr 10 w kierunku Warszawy oraz województwem kujawsko - pomorskim, droga powiatowa nr 3799W o przebiegu Mochowo – Bożewo – Sikórz, gdzie łączy się z drogą wojewódzką nr 559 umożliwiającą dojazd do Płocka.

W dalszej kolejności ważnymi drogami dla powiązań zewnętrznych gminy są:

- droga wojewódzka nr 539 o przebiegu Blinno – Ligowo – Tłuchowo (województwo kujawsko-pomorskie), droga ta z uwagi na nawierzchnię gruntową na odcinku przechodzącym przez województwo kujawsko-pomorskie pomiędzy Gozdami i Józefowem, odgrywa obecnie minimalną rolę w połączeniach z terenami położonymi na północ od gminy Mochowo, w tym z drogą krajową nr 10, służy natomiast powiązaniom północnej części gminy z województwem kujawsko-pomorskim, ciąg dróg powiatowych nr 3715W

(Mochowo – Ligowo) i nr 3727W (Ligowo – Skępe), który oprócz powiązań z województwem kujawsko-pomorskim, zapewnia wyprowadzenie ruchu na drogę krajową nr 10 w kierunku Lipna i Torunia.

- droga powiatowa nr 3726W o przebiegu Ligowo – Sierpc, łącząca północną część gminy z Sierpcem.

Wyżej wymienione drogi zapewniają również ważne połączenia wewnętrzne gminy, zapewniając dojazd do wsi, stanowiących jej główne ośrodki handlowo-usługowe, którymi są Mochowo, Ligowo i Bożewo oraz łącząc je między sobą. Istotne jest również zapewnienie powiązań obszarów gminy rozdzielonych rzeką Skrwa Prawa oraz Czernicą, wyznaczających częściowo również granice gminy i województwa.

Pozostałe drogi powiatowe zapewniają połączenia zewnętrzne o drugorzędnym znaczeniu oraz powiązania wewnętrzne w gminie.

Wszystkie drogi wojewódzkie i powiatowe łączą funkcję obsługi ruchu w powiązaniach zewnętrznych i wewnętrznych z obsługą zagospodarowania, znajdującego się przy drodze.

Drogi gminne służą bezpośredniej obsłudze zagospodarowania, wyprowadzają ruch na drogi wyższych klas i uzupełniają powiązania o lokalnym znaczeniu.

Część zagospodarowania gminy obsługiwana jest przez drogi nie zaliczone do żadnej kategorii dróg publicznych. Są to drogi wewnętrzne na terenach rolnych oraz zakładowe na terenach PGL Lasy Państwowe. Drogi te obsługują nie tylko rozproszoną zabudowę siedliskową, tereny rolne i leśne, ale również zespoły zabudowy, położonej m.in. w Dobaczewie, Malanowie Nowym, Zglenicach Budach, pełniąc tym samym funkcje właściwe dla dróg publicznych. Na obszarach tych konieczne jest rozważenie zaliczenia do kategorii dróg gminnych wybranych dróg, nie będących obecnie drogami publicznymi.

Północny odcinek drogi powiatowej nr 3729W o przebiegu Malanowo Stare – Żochowo, nie pełni chwilowo, ze względu na remont funkcji drogi powiatowej z uwagi na nawierzchnię gruntową w złym stanie. Dla połączenia z Żochowem oraz obsługi zabudowy Dobaczewa wykorzystywana jest droga wewnętrzna. Należy rozważyć zmianę przebiegu drogi powiatowej, poprzez poprowadzenie jej obecną drogą wewnętrzną lub zaliczenie tej ostatniej do kategorii dróg gminnych.

Na terenie gminy, rozdzielonej na dwie części rzeką Skrwą Prawą przejazd przez rzekę w ciągu drogi publicznej zapewnia wyłącznie most w Malanowie Starym. Następny most znajduje się w gminie Sierpc w odległości ok. 8 km.

Na odcinku rzeki przepływającej przez gminę, przeprawy funkcjonują również poza drogami publicznymi – przejazd w Choczeniu przy pomocy stopnia piętrzącego wodę przy młynie, oraz prowizorycznej kładki dla pieszych na wysokości Dobaczewa i Zglenic-Bud. Wykorzystywanie tych przepraw, pomimo ich ekstensywnego zagospodarowania terenów wzdłuż rzeki świadczy o potrzebie przepraw w tych miejscach. Konieczne jest zatem rozważenie wytworzenia

połączeń terenów położonych po obydwu stronach rzeki na wysokości Choczenia oraz Zglenic Bud i Dobaczewa, wraz z dojazdami, jako dróg publicznych.

Przez gminę Mochowo przebiega pierwszorzędna jednotorowa linia kolejowa nr 27 Nasielsk – Toruń Wschodni. Odcinek przebiegający przez gminę nie został zaliczony do linii o znaczeniu państwowym. Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 2004r. w sprawie wykazu linii kolejowych o znaczeniu państwowym (Dz.U. 04.273.2704) do linii o znaczeniu państwowym zaliczono tylko odcinek Lipno – Toruń Wschodni. Na odcinku Lipno – Nasielsk, linia ta jest linią lokalnego znaczenia, zaliczaną zgodnie z ustawą z dnia 28 marca 2003r. o transporcie kolejowym (Dz.U.03.86.789) do „linii pozostałych”.

Znajdująca się bezpośrednio przy północnej granicy gminy stacja Koziółek obsługuje dziennie 2 pary pociągów osobowych relacji Sierpc – Toruń Główny.

Infrastruktura techniczna

Gospodarka wodno -ściekowa

Mieszkańcy Mochowa Parceli zaopatrują się w wodę z jednego z czterech wodociągów grupowych – ze Stacji Uzdatniania Wody w Mochowie (gmina Mochowo jest zwodociągowana w powyżej 90 %).

Na terenie gminy działa mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia w Cieślinie o wydajności dobowej około 100 m³, która oczyszcza ścieki komunalne z Cieślina, Bożewa i Bożewa Nowego, a także w Ligowie o wydajności dobowej około 82 m³

Gospodarka odpadami

Gospodarka odpadami w gminie jest regulowana na podstawie Ustawy z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2013 r. poz. 1399)

Gospodarka energetyczna

Gmina jest w 40% zgazyfikowana. Na teren gminy doprowadzony jest gaz ze stacji redukcyjnej znajdującej się w miejscowości Mochowo Nowe. Gmina posiada obecnie około 30 km sieci gazowej (około 250 przyłączy), co umożliwia gospodarstwom domowym stosowanie gazu do celów gospodarczych i grzewczych.

Gmina jest w pełni zelektryfikowana

Wnioski wraz z opisem dynamiki:

Co roku poprawiany jest stan dróg lokalnych poprzez remonty i nowe inwestycje m.in Malanowo Nowe, Ligowo, Gozdy. W porównaniu z innymi rejonami Polski stan dróg jest bardzo dobry.

Gmina Mochowo posiada wiele walorów naturalnych, które mogą przyczynić się bezpośrednio do kreowania pozytywnych bodźców dla rozwoju turystyki.

Na terenie gminy Mochowo można wydzielić trzy główne jednostki geomorfologiczne:

Wysoczyzna morenowa – zajmuje wschodnią część gminy, cechuje ją urozmaicony krajobraz typowy dla obszarów polodowcowych z urozmaiconą rzeźbą terenu oraz zagłębieniami bezodpływowymi (dawnymi jeziorami). Największe deniwelacje terenu, do 15 m, występujące w ramach tej jednostki, znajdują się w strefie moreny czołowej zlodowacenia północnopolskiego, fazy leszczyńskiej i poznańskiej.

Równina sandrowa – jest częścią sandru Skrwy. Cechuje go płaska, monotonna powierzchnia. Obszar ten jest przedzielony doliną Skrwy i jej dopływami.

Dolina Skrwy – jest wyraźnie rysującą się w terenie formą terenu o szerokości 200 – 900 m. Zbocza doliny są miejscami bardzo strome.

Obszar Chronionego Krajobrazu Przysiężecze Skrwy Prawej na terenie gminy Mochowo chroni dolinę Skrwy wraz z jej dopływami oraz obszary wysoczyznowe z łąkami i polami oraz niewielkimi zbiornikami wodnymi i torfowiskami śródleśnymi i śródpolnymi. Na terenie obszaru chronionego krajobrazu występują naturalne zbiorowiska leśne jest tu zlokalizowanych kilkanaście stanowisk gatunków roślin chronionych oraz występują 73 gatunki ptaków.

W ewidencji pomników przyrody gm. Mochowo figurują 3 drzewa:

- kasztanowiec biały i dąb szypułkowy – Żurawin,
- lipa drobnolistna – Żurawinek

Na terenie gminy Mochowo istnieje 28 użytków ekologicznych. Wszystkie znajdują się na terenie lasów państwowych.

Wnioski wraz z opisem dynamiki:

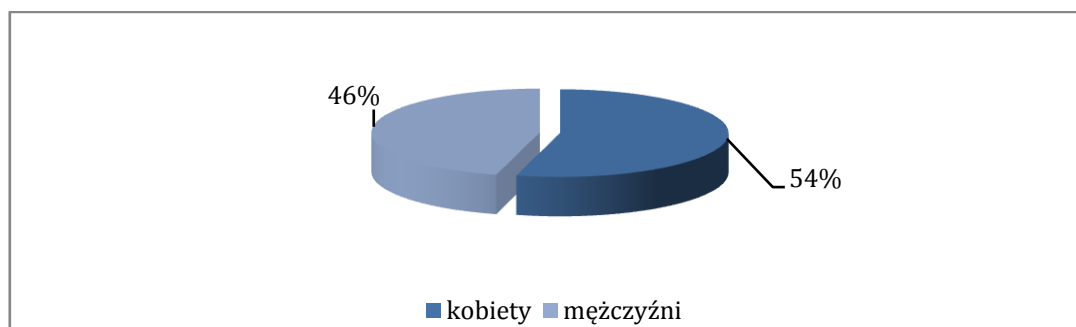
Poprawiany jest stan ekologiczny Gminy poprzez budowę przydomowych oczyszczalni ścieków, budowy nowych kanalizacji, usuwanie azbestu. Rozbudowano oczyszczalnię w Cieślinie, pobudowano oczyszczalnię w Ligowie i przebudowano stację uzdatniania wody w Mochowie. Konsekwentnie realizowane inwestycje poprawiają stan ekologiczny Gminy.

IV. Diagnoza sytuacji społecznej wraz z wnioskami końcowymi

Opracowywanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych opiera się na założeniu i koncepcji poprawy sytuacji w gminie i nie może powstać jedynie w oparciu o dokument i przemyślenia urzędników lub zewnętrznych ekspertów. Niewątpliwie konieczne jest poznanie opinii mieszkańców. Dlatego też do pracy nad dokumentem zaangażowana została społeczność lokalna. Elementem uspołecznienia procesu budowy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych było przeprowadzenie badania ankietowego na terenie gminy. Materiałem wyjściowym do prac nad aktualizacją Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Mochowo na lata 2014-2020, była analiza sprawozdawczości Ośrodka Pomocy Społecznej w Mochowie, ocena zasobów pomocy społecznej za lata 2011-2013, dane z Urzędu Gminy w Mochowie, Powiatowego Urzędu Pracy w Sierpcu, Głównego Urzędu Statystycznego i Banku Danych Lokalnych. Od 11 sierpnia do 10 września 2014r. została przeprowadzona ankieta badająca opinie mieszkańców Gminy Mochowo na temat występujących problemów społecznych w gminie. Respondenci zostali wybrani w sposób losowy. W rezultacie w badaniach wzięło 96 mieszkańców.

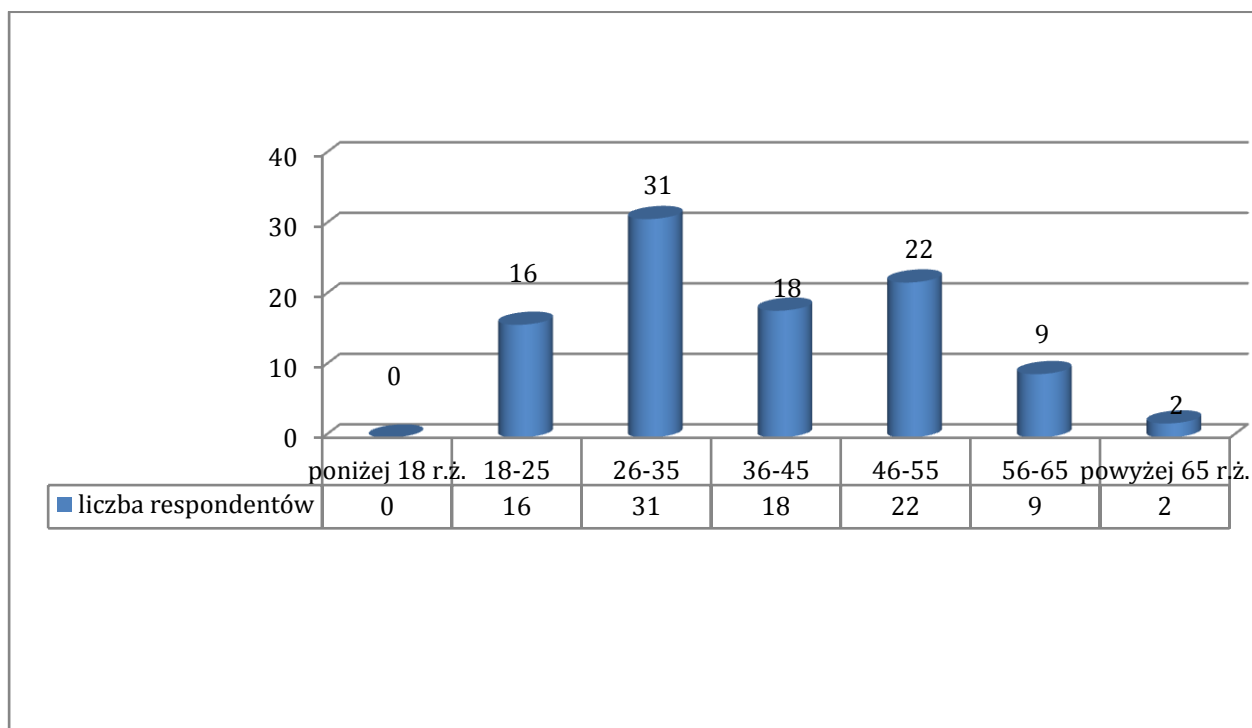
Ankietowani stanowili grupę reprezentującą mieszkańców Gminy Mochowo w każdym przedziale wiekowym, w każdej formie aktywności zawodowej oraz o różnych poziomach wykształcenia. Dzięki tak dobranej grupie respondentów został uzyskany pogląd na aktualne problemy społeczne istniejące w gminie, z jakim borykają się mieszkańcy wszystkich grup społecznych. Każda osoba miała możliwość wypowiedzenia się co do istniejących problemów społecznych, jak również miała możliwość naświetlenia problemów ukrytych, które utrudniają prawidłowe funkcjonowanie w społeczeństwie.

Wykres nr 13 Struktura płci respondentów badania ankietowego.

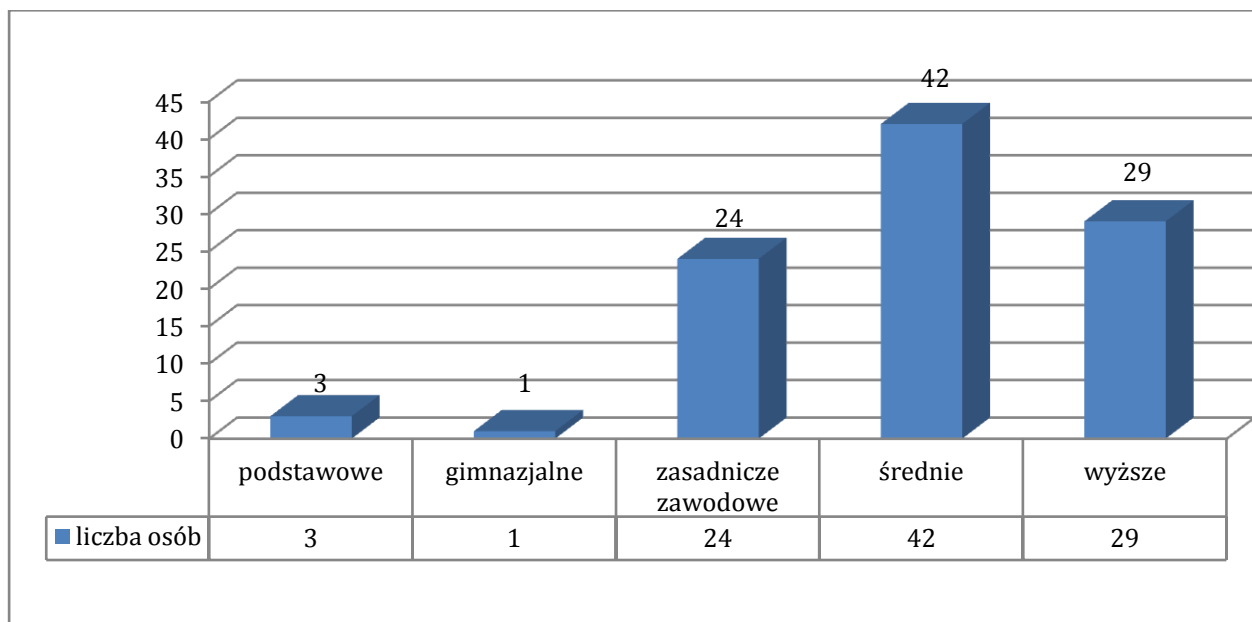
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy.

Wykres nr 14 : Struktura wieku respondentów badania ankietowego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy.

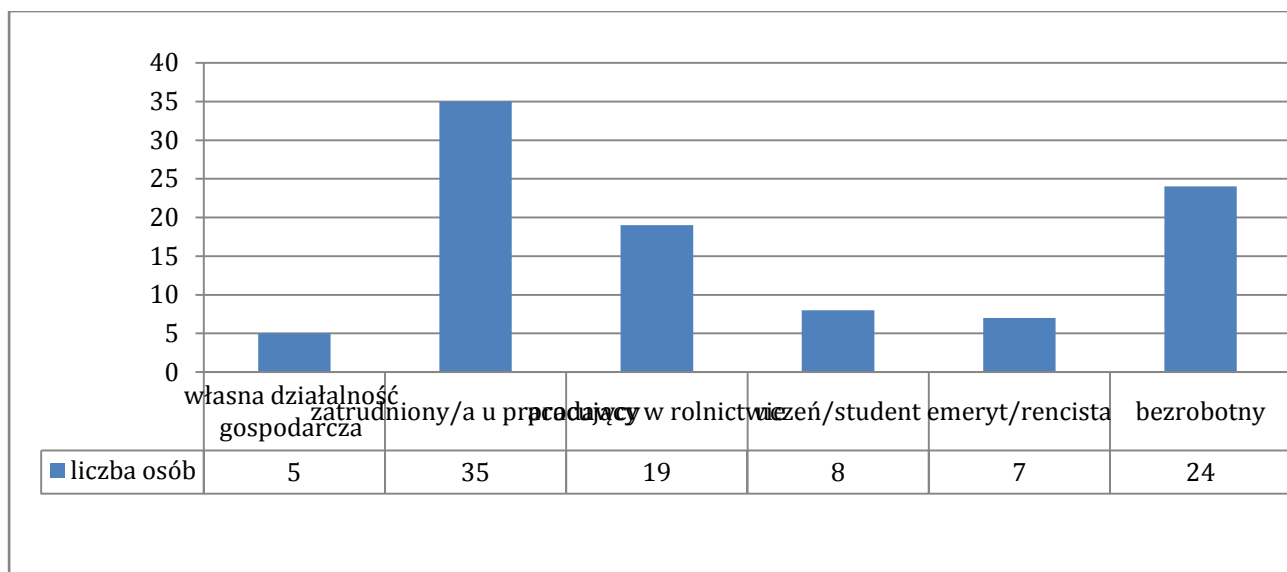
Wykres nr 15: Struktura wykształcenia respondentów badania ankietowego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy.

Struktura respondentów badania ankietowego pod względem aktywności zawodowej.

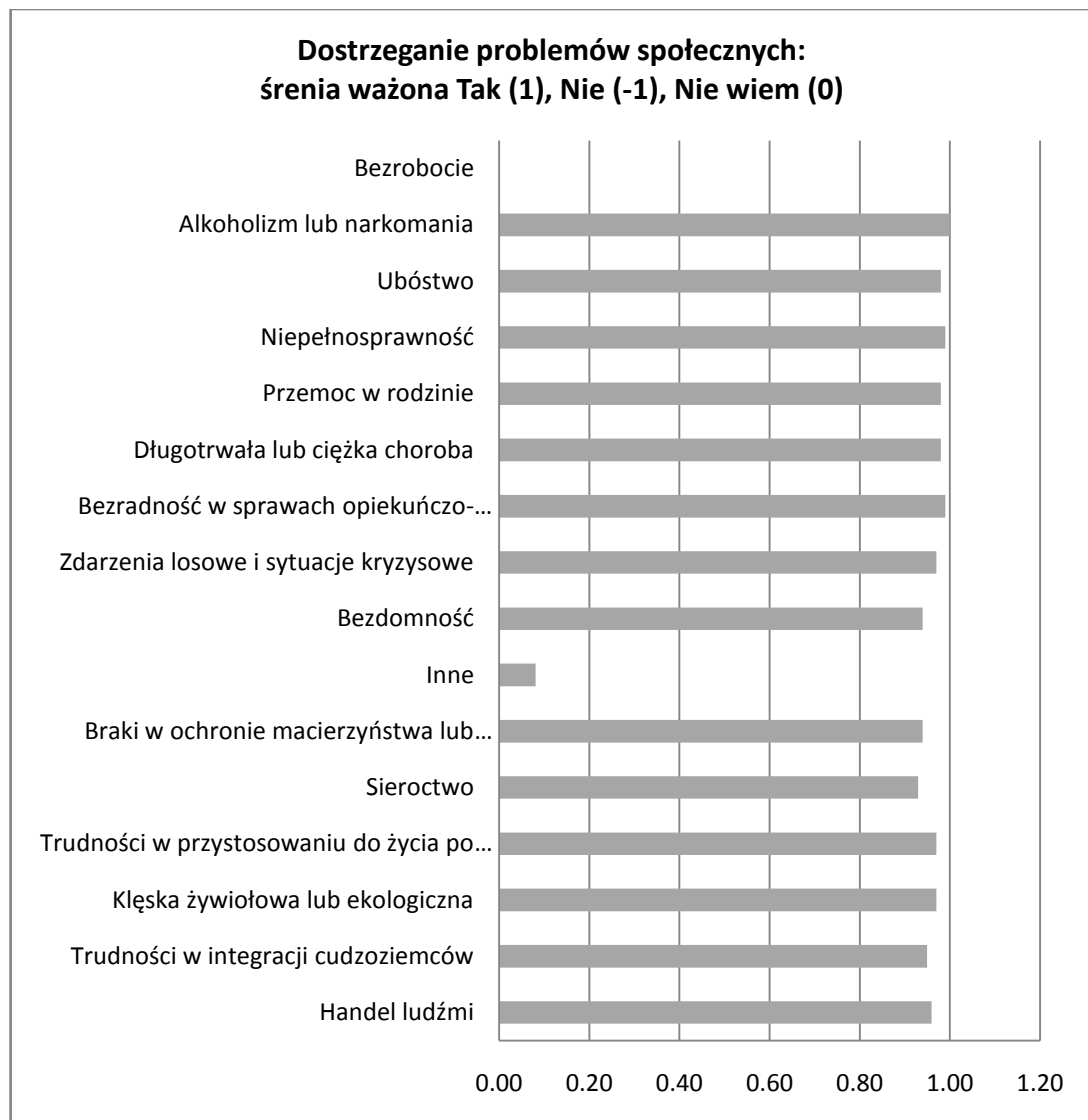
Wykres nr 16

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy.

Struktura odpowiedzi na pytanie „Czy dostrzega Pan/Pani w mieście, niżej wymienione problemy społeczne?”

Wykres nr 17

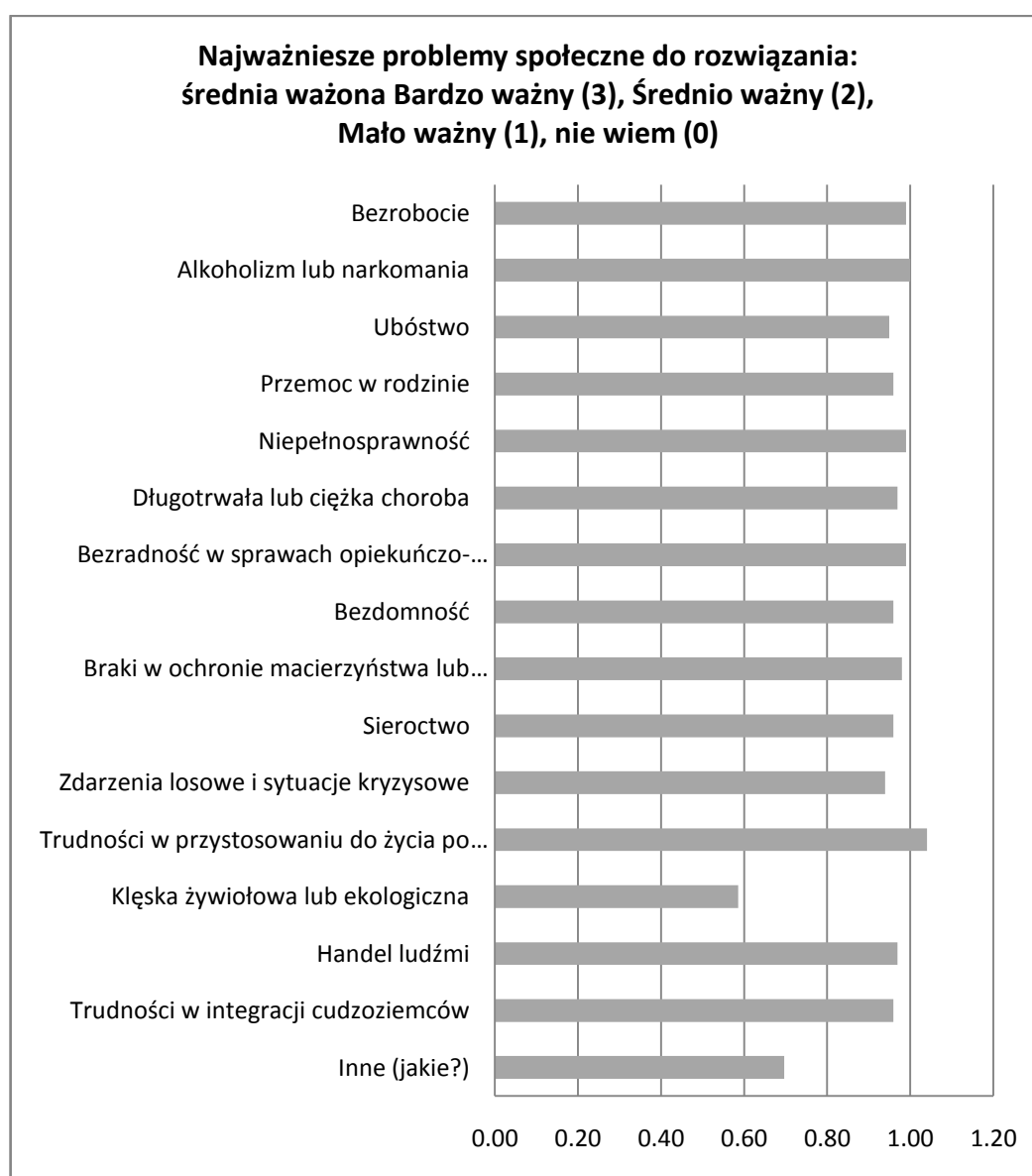
Jak wynika z analizy ankiet, ankietowani uznali, że prawie wszystkie problemy dotyczą gminy Mochowo. Po dłuższej analizie odpowiedzi i rozmowie z ankietowanymi, okazało się, że ankietowani nie zrozumieli pytań, zaznaczyli wszystkie problemy jakie występują w Polsce. Zespół uznał, że do najważniejszych problemów społecznych Gminy Mochowo wg mieszkańców i na podstawie ich wypowiedzi zalicza się bezrobocie, ubóstwo, alkoholizm, niepełnosprawność i długotrwała choroba.

Bezrobocie jest jednym z głównych problemów społecznych zarówno w skali kraju jak i naszej gminy. Bezrobocie jest jedną z przyczyn pogarszania się stanu rodziny.

Długi okres pozostawania bez pracy w efekcie może powodować problemy opiekuńczo-wychowawcze, rodzenie się przemocy, zanikanie autorytetu rodzicielskiego. Istnieje także duże prawdopodobieństwo przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorców osobowościowych, co w konsekwencji może doprowadzić do dziedziczenia statusu bezrobotnego. Kolejnym bardzo ważnym problemem rodzin jest alkoholizm.

Struktura odpowiedzi na pytanie: „Które i jak ważne są do rozwiązania poniżej problemy społeczne w gminie?”.

Wykres nr 18

W związku z tak błędnymi wynikami przy dodatkowej konsultacji z mieszkańcami zespół dokonał wyboru problemów poddanych analizie.

Wybrane problemy społeczne poddane analizie / ocenie:

- Ubóstwo
- Bezrobocie
- Alkoholizm

Charakterystyka wybranych problemów społecznych:

IV.1 Ubóstwo

Opis i wnioski:

Ubóstwo to stan uwarunkowany najczęściej niewystarczającą wysokością dochodów, powodujący brak możliwości zaspokojenia stosownych do sytuacji jednostki potrzeb i zagrażający w przypadku dłuższego okresu utrzymywania się wykluczeniem społecznym.

Tym samym ubóstwo określa się jako stan, w którym jednostka czy grupa odczuwa brak dostatecznych środków do życia, a w związku z tym nie ma zaspokojonych podstawowych potrzeb. Pod pojęciem „podstawowych potrzeb” należy przyjąć katalogowe ujęcie potrzeb ustawą o pomocy społecznej na których uzupełnienie czy pokrycie można przyznać świadczenia pieniężne z pomocy społecznej tj.: żywność, opał, schronienie, leki, leczenie i odzież. W każdym przypadku przyznawania pomocy osobom czy rodzinom, których dochód nie przekracza ustalonego w ustawie kryterium dochodowego tj. kwoty 542 zł dla osób samodzielnie prowadzących gospodarstwo domowe oraz kwoty 456 zł na członka rodziny, należy uznać iż w związku z nie przekroczeniem gwarantowanego dochodu, osoba czy też rodzina dotknięta jest ubóstwem.

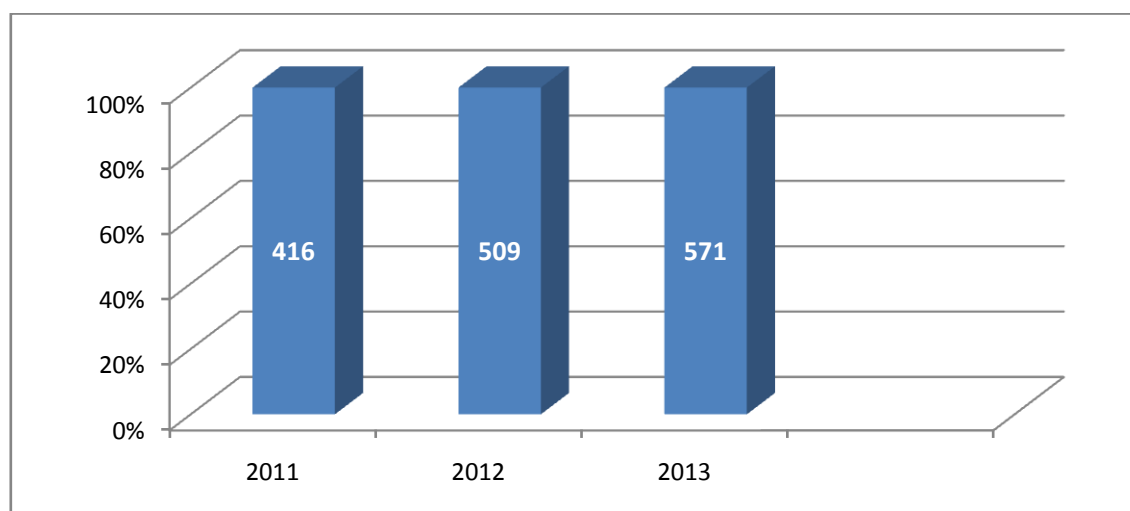
Problem ubóstwa to najważniejsza kwestia społeczna w Gminie Mochowo z powodu której mieszkańcy korzystają z pomocy społecznej. Aż 33 % mieszkańców korzysta z pomocy opieki społecznej. Problem ubóstwa – to przyczyna niezaspokojenia wielu podstawowych potrzeb. Pomimo podejmowania dotychczasowych działań w zakresie prowadzenia aktywnej polityki społecznej (realizacja systemowych projektów z POKL „Okno na świat w Gminie Mochowo”, projektów partnerskich z organizacjami pozarządowymi, projektów realizowanych przez Gminę Mochowo) – problem ubóstwa wzrasta. W stosunku do roku 2011 liczba osób korzystających z pomocy społecznej w 2012 roku wzrosła o 21 % po

czym spadła w 2013 r. do 1 %. Na rozwiązanie tej kwestii wpływa również sytuacja gospodarcza kraju, bariery w rozwoju drobnej przedsiębiorczości, niechęć do tworzenia podmiotów ekonomii społecznej.

Prawie 98% rodzin z ogółu rodzin korzystających z pomocy społecznej otrzymują wsparcie z powodu ubóstwa, co oznacza, że rodziny te nie przekraczają gwarantowanych dochodów uznawanych za wyznaczenie progu ubóstwa. Należy zauważyć, iż ubóstwo nie wynika jedynie z krótkotrwałego pogorszenia się sytuacji finansowej rodzin, lecz zaczyna nabierać cech trwałości. Z roku na rok zauważalny jest wzrost beneficjentów pomocy społecznej, których główną dysfunkcją społeczną jest właśnie problem ubóstwa. W latach 2011- 2013 problem ubóstwa, który był powodem ubiegania się o pomoc w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Mochowie przedstawiał się następująco:

Liczba osób i rodzin korzystająca z pomocy społecznej w Gminie Mochowo z powodu ubóstwa w latach 2011- 2013.

Wykres nr 19

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej r.

Do najważniejszych instytucji zajmujących się kwestią ubóstwa zaliczamy jednostki samorządowe gminy, w tym ze szczególnym uwzględnieniem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz organizacji pozarządowej Stowarzyszenie „Pomocna Dłoń”. Rodziny o niskich dochodach otrzymują wsparcie w formie:

- pomocy finansowej, rzeczowej, dożywiania, dofinansowanie do wypoczynku letniego dzieci i młodzieży,
- uczestnictwa w projektach współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego,
- praca socjalna realizowana przez pracowników socjalnych i asystenta rodziny,

- stypendiów socjalnych dla najuboższej młodzieży,
- preferencji dla rodzin wielodzietnych (Karta Dużej Rodziny).

Charakterystyka poziomów intensywności problemu społecznego:

Zaproponowany poniżej trójpodział jest wstępem do zmiany postrzegania problemów społecznych oraz przejścia z działań interwencyjnych na rzecz działań aktywizujących przypisanych konkretnym grupom potrzebujących w zależności od poziomu dotyczącego ich problemu.

Poziom niski (1)

Ubóstwo dochodowe, płytkie, wyrażające się w braku możliwości zaspokojenia bieżących potrzeb gospodarstwa domowego.

Poziom średni (2)

Utrwalone ubóstwo dochodowe, wyrażające się niskim dochodem oraz np. złymi warunkami mieszkaniowymi lub niedostatecznym wyposażeniem gospodarstwa domowego, ograniczoną konsumpcją i ograniczonym udziałem w życiu społeczności lokalnej (np. brak możliwości opłacenia dziecka wyjazdu na wycieczkę szkolną lub wypoczynku wakacyjnego); narażenie na zjawiska patologii społecznej w wymiarze indywidualnym i grupowym (rodzinnym). Brak umiejętności samodzielnej poprawy sytuacji. Zagrożenie wykluczeniem społecznym.

Poziom wysoki (3)

Trwałe ubóstwo dochodowe, stała ekspozycja na zjawiska patologii społecznej w wymiarze indywidualnym i grupowym (rodzinnym); zagrożenie bezdomnością, złe warunki mieszkaniowe, zła sytuacja rodzinna, pogarszający się stan zdrowia przy niskim poziomie higieny zdrowotnej. Brak prób samodzielnej poprawy sytuacji. Podleganie procesom wykluczenia społecznego.

Prognoza i rekomendacje:

- Tworzenie i rozwój działań mających na celu zwiększenie szans na trwałe wzrost dochodów ubogich gospodarstw domowych;
- Rozwój usług integracji społecznej i zawodowej;
- Tworzenie i rozwój systemu opieki nad osobami niesamodzielnymi/zależnymi (osoby starsze, niepełnosprawne, dzieci) umożliwiającego aktywizację zawodową opiekunów;
- Aktywizacja społeczna i zawodowa osób starszych i niepełnosprawnych, wykorzystanie potencjału;

- Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami na rzecz aktywnej integracji;
- Rozwój podmiotów ekonomii społecznej;

Podjęcie działań w zakresie ograniczania zjawiska ubóstwa i jego skutków oraz podejmowanie działań w zakresie prowadzenia aktywnej polityki społecznej jest założeniem projektów i już przyjętych programów strategicznych na szczeblu krajowym, wojewódzkim i powiatowym. Poza skutkami ekonomicznymi dla rodziny bardzo niebezpieczne są konsekwencje w sferze emocjonalnej. Rodziny ubogie czują się wykluczone ze społeczeństwa, bierne. Charakterystyczne dla wielu rodzin staje się tzw. „dziedziczenie biedy”, powodujące w dłuższej perspektywie czasu tzw. „uzależnienie od pomocy społecznej”.

Jednym z istotnych działań jest rozbudzenie aktywności osób i rodzin dotkniętych tym problemem, poprzez zainteresowanie ich udziałem w gospodarce rynkowej, rozbudzenie potrzeby ustawicznego kształcenia, walkę z patologią i wykluczeniem społecznym, a nade wszystko wzmacnianie i odbudowywanie roli rodziny. W tym celu konieczna wydaje się zmiana świadomości społecznej, wzmacnianie inicjatyw w zakresie kształtowania i wychowania oraz stworzenia warunków komunikacji społecznej. Dlatego cenne są wszelkie inicjatywy ze strony gminy, które skupiają wokół wszystkie środowiska. Programy, jakie wdrażane są w gminie Mochowo w zakresie polityki społecznej są dobrym kierunkiem dla dalszego rozwoju społeczeństwa, a co za tym idzie całej gminy.

Analiza SWOT

<i>Mocne strony</i>	<i>Słabe strony</i>
▪ Rozwój pracy socjalnej w zakresie przeciwdziałania ubóstwu (pozyskiwanie środków finansowych na realizację projektów z EFS); ▪ Doświadczenia w realizacji programu dożywiania (zupy w szkołach) ▪ Dostrzeganie potrzeby działań w obszarze aktywnych form pomocy i integracji społecznej; ▪ Duże zainteresowanie	▪ Brak świetlicy socjoterapeutycznej ▪ Brak IOB wspierającej i stymulującej rozwój drobnej przedsiębiorczości ▪ Uzależnianie się klientów pomocy społecznej od udzielanych świadczeń; ▪ Zwiększanie się obszarów problemowych ubóstwa i bezradności; ▪ Mała liczba inicjatyw realizowanych w oparciu o ustawę o zatrudnieniu socjalnym;

uruchomieniem działań w obszarze tworzenia podmiotów ekonomii społecznej; ▪ Efektywna współpraca z organizacją pozarządową „Pomocna Dłoń” w zakresie przeciwdziałania ubóstwu.	▪ Zła sytuacja ekonomiczna rodzin.
<i>Szanse</i>	<i>Zagrożenia</i>
▪ zmiana podejścia samorządu w zakresie walki z wykluczeniem społecznym przyjmująca zasadę, że samorząd musi być traktowany jako partner przy rozwiązywaniu problemów społecznych (zgodnie z praktyczną realizacją zasady subsydiarności); ▪ Realizacja programów ograniczających problem ubóstwa; ▪ Rozwój podmiotów ekonomii społecznej na terenie gminy; ▪ Możliwość korzystania z zatrudnienia subsydiowanego (prace interwencyjne, społecznie użyteczne, roboty publiczne); ▪ Możliwość pozyskania osoby do pisanie projektów ▪ Pozytywne postrzeganie lidera Stowarzyszenia „Pomocna Dłoń”	▪ Niewystarczające zasoby finansowe na prowadzenie aktywnej polityki społecznej w zakresie ograniczania ubóstwa; ▪ Niski stopień motywacji do podjęcia zatrudnienia (osobom nieaktywnym zawodowo czasami nie „opłaca się pracować”); ▪ Potrzeba szybkiego uzyskania efektów – co w przypadku wykluczenia społecznego jest niemożliwe; ▪ Ograniczone możliwości wykazywania efektywności przy zatrudnieniu subsydiowanym, zbyt mała ilość staży, odbycia płatnych praktyk; ▪ Niechęć do samozatrudnienia, niewystarczające wsparcie drobnej przedsiębiorczości; ▪ Syndrom wypalenia zawodowego dla przedstawicieli zajmujących się aktywizacją zawodową i społeczną rodzin bezrobotnych, ubogich (mała efektywność podejmowanych działań przy dużym nakładzie pracy). ▪ Niskie wynagrodzenia pracowników jednostek budżetowych

IV.4. Bezrobocie

Opis i wnioski:

W ujęciu podmiotowym, bezrobocie oznacza stan beczynności zawodowej osób zdolnych do pracy i zgłaszających gotowość jej podjęcia, przy czym dochody z pracy są dla tych osób podstawą egzystencji. Konsekwencjami bezrobocia dla społeczeństwa są: znaczne koszty świadczeń na rzecz osób bezrobotnych, które obciążają budżet państwa i samorządu lokalnego i często powodują wzrost podatków, obniżenie popytu na towary i usługi, poczucie zagrożenia utratą pracy osób zatrudnionych, bierność polityczną osób bezrobotnych. Bezrobocie wywiera także piętno w codziennym funkcjonowaniu osób bezrobotnych przede wszystkim powoduje pogorszenie standardu życia, a w związku z czym poczucia bezsilności, beznadziejności, niepewność prowadzących często do izolacji społecznej, problemów rodzinnych oraz zdrowotnych.

Analiza dostępnych danych o problemie:

W powiecie sierpeckim na koniec 2013 roku było zarejestrowanych 24,7% osób bezrobotnych co stanowiło 4678 osób, w tym w gminie Mochowo 582 osoby. Należy zaznaczyć, iż w 2013 roku stopa bezrobocia dla powiatu sierpeckiego była znacznie wyższa, niż w przypadku województwa mazowieckiego i kraju.

Spośród tych osób w Gminie Mochowo znaczna część znajduje się w szczególnej sytuacji na rynku pracy tj. osoby do 25 r.ż., osoby długotrwale bezrobotne, osoby powyżej 50 r.ż. Takich osób było 582, w tym:

- Osoby do 25 r.ż. – 138
- Osoby powyżej 50 r.ż. – 92
- Długotrwale bezrobotni – 371

Struktura bezrobocia w gminie Mochowo w latach 2009-2013.

Tabela nr 13

BEZROBOCIE	2009	2010	2011	2012	2013
Ogółem	438	499	530	592	582

Kobiety	233	254	289	299	312
---------	-----	-----	-----	-----	-----

Świadczenia dla osób bezrobotnych były kierowane w formie świadczeń pieniężnych i w formie pracy socjalnej oraz realizowany jest projekt systemowy z zastosowaniem instrumentów aktywnej integracji – współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Świadczenia w formie zasiłku okresowego z powodu bezrobocia w latach 2010-2012

Tabela nr 14

Zasiłek okresowy z tytułu bezrobocia			
LATA 2010-2012	2010	2011	2012
Liczba osób	47	52	64
Liczba świadczeń	135	141	176
Kwota świadczeń w złotych	44 393	37 174	47 615

O szansach wyjścia z bezrobocia w dużym stopniu decyduje poziom wykształcenia i przygotowania zawodowego. Sytuacja na rynku pracy w znacznym stopniu zależy od przeszłości zawodowej. Trudna sytuacja na rynku pracy implikuje zarazem trudną sytuację finansową tych osób, ponieważ zdecydowana większość nie posiada prawa do zasiłku dla bezrobotnych. Pomimo swej odmienności, bezrobocie istniejące na obszarach wiejskich jest ściśle powiązane z deficytem miejsc pracy w regionach miejskich. Bezrobocie na terenach wiejskich wzrasta wraz ze zwiększaniem się liczby bezrobotnych w miastach. Sądzić należy, że zła sytuacja na miejskich rynkach pracy wpływa na bezrobocie wiejskie. W najgorszej sytuacji znajdują się wiejska ludność nierolnicza (bezrolna) ze wszystkich grup ludności w gminie Mochowo. Dotknęły ją bowiem wszystkie negatywne skutki transformacji. Duża część tej ludności ulega procesowi marginalizacji i „społecznemu odrzuceniu”. Ludność ta wypierana jest z miejsc pracy w mieście, utraciła wiele sezonowych miejsc pracy.

Skutki bezrobocia w obszarach wiejskich uwidaczniają się w postaci upowszechniania ubóstwa na wsi. Wieś zmniejsza swój popyt na artykuły przemysłowe i usługi tworzone w mieście. Degradacja wsi staje się zatem hamulcem rozwoju gospodarczego regionu. Z bezrobociem ściśle związana jest kwestia ubóstwa.

Pojęcie ubóstwa w świadomości społecznej funkcjonuje jako brak dostatecznych środków materialnych do życia, jako bieda, niedostatek.

Województwo mazowieckie jest bardzo zróżnicowane pod względem dochodów gospodarstw domowych. Wskaźnik zagrożenia skrajnym ubóstwem po wyłączeniu Warszawy jest znacznie wyższy w tym województwie

Charakterystyka poziomów intensywności problemu społecznego:

Dla celów projektu przyjęta została definicja kwestii bezrobocia opierająca się na kryterium braku pracy w momencie stania się klientem OPS, choć niekoniecznie pozostawania w rejestrach powiatowych urzędów pracy przez cały okres korzystania z usług i świadczeń pomocy społecznej z tytułu bezrobocia.

Poziom niski (1):

Osoba bezrobotna, czyli niepracująca, aktywnie poszukująca zatrudnienia w ciągu ostatniego miesiąca oraz gotowa podjąć pracę w ciągu najbliższych dwóch tygodni. Nie występuje efekt zniechęcenia bezskutecznym poszukiwaniem zatrudnienia.

Poziom średni (2):

Osoba zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy jako bezrobotna stosująca głównie bierne metody poszukiwania zatrudnienia. Osoba bezrobotna średniookresowo. Osoba doświadczająca „pułapki bezrobocia”.

Poziom wysoki (3):

Osoba pozostająca bez pracy długookresowo, zniechęcona poszukiwaniem zatrudnienia. Nie pracuje od co najmniej dwóch lat. Nie współpracuje ze służbami zatrudnienia. Osoba o niskim poziomie zatrudnialności. Osoba doświadczająca „pułapki bierności”.

Prognoza i rekomendacje:

Na tle województwa mazowieckiego wskaźnik zagrożenia ubóstwem w subregionie sierpeckim jest na poziomie wysokim. Bezrobocie nadal dotyka znaczną część

społeczności, przyczyniając się do ubożenia rodzin i w efekcie ich marginalizacji. Na brak pracy w gminie narażone są przede wszystkim: osoby o niższym poziomie wykształcenia, młodzież wkraczająca na rynek pracy bez doświadczenia zawodowego, które przekroczyły 45-50. rok życia. Bezrobocie generuje wiele dodatkowych problemów w rodzinie. Często jest przyczyną problemów opiekuńczo-wychowawczych, przemocy domowej, uzależnień.

Na poprawę sytuacji istotny wpływ będzie miała poprawa sytuacji gospodarczej kraju. Ważne jest jednak tworzenie lokalnych inicjatyw służących aktywizacji bezrobotnych oferowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Sierpcu, oraz realizacja projektów socjalnych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w zakresie podnoszenia umiejętności społecznych i zawodowych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, wzrost świadomości i motywacji do rozwoju ekonomii społecznej, działań partnerskich w zakresie zmniejszania zjawiska bezrobocia.

Wyzwania dla gminy w zakresie prowadzenia lokalnej polityki społecznej w zakresie przeciwdziałania bezrobociu:

Wsparcie dla rozwoju drobnej przedsiębiorczości
Rozwój podmiotów ekonomii społecznej
Aktywizacja zawodowa osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym
Efektywny system uzupełniania kwalifikacji zawodowych o umiejętności poszukiwane na rynku pracy,
Wsparcie zatrudniania w istniejących firmach

Analiza SWOT

<i>Mocne strony</i>	<i>Słabe strony</i>
▪ Uzyskiwanie przez bezrobotnych nowych kwalifikacji zawodowych w ramach programów realizowanych w Gminie	▪ Duży udział wśród bezrobotnych osób znajdujących się w szczególnej sytuacji, w tym m. in.: osób do 25 roku życia, kobiet oraz osób bez

▪ Oferty pracy i możliwości nabycia kwalifikacji zawodowych poprzez staż. ▪ Większa oferta aktywnych programów rynku pracy, w tym m.in.: szkoleń, przygotowania zawodowego. ▪ Wzrastająca ilość programów i środków finansowanych z UE na rzecz promocji zatrudnienia w tym także prowadzony przez GOPS projekt systemowy. ▪ Różnorodność form wsparcia osób bezrobotnych. ▪ Doświadczenie instytucji rynku pracy oraz pomocy społecznej w realizacji projektów współfinansowanych przez UE, skierowanych do osób bezrobotnych, ▪ Nowe instrumenty aktywizacji zawodowej osób wykluczonych społecznie w szczególności osób bezrobotnych. ▪ Dostępność pożyczek dla absolwentów i innych grup na rozpoczynanie działalności gospodarczej	żadnego doświadczenia zawodowego. ▪ Wydatki na ochronę zdrowia (ubezpieczenie na koszt państwa osób niepracujących oraz ich relatywnie gorszy stan zdrowia). ▪ Koszty utraconych możliwości, ponoszone przez społeczeństwo. Mniejszy udział osób bezrobotnych w życiu gospodarczym, społecznym i kulturalnym. ▪ Koszty wynikające z dziedziczenia biedy, degradacji norm, trwałe pogarszanie się stopy życiowej rodzin. ▪ Ograniczone możliwości realizacji pracy socjalnej poprzez nadmierne obciążenie administracyjne kadry Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.
<i>Szanse</i>	<i>Zagrożenia</i>
▪ Pozyskiwanie krajowych i zewnętrznych środków finansowych na realizację działań na rzecz osób wykluczonych społecznie, w szczególności osób bezrobotnych ▪ Zwiększenie dostępu do bogatej oferty szkoleniowej jednostek szkolących realizujących różnego rodzaju projekty(, realizacja projektu z funduszy unijnych przez GOPS, realizacja projektów unijnych przez PUP i Urząd Gminy), ▪ Wprowadzenie nowych regulacji	▪ Emigracja wykształconej młodzieży. ▪ Pogarszająca się kondycja zakładów pracy. ▪ Dziedziczenie bezrobotnego stylu życia i brak motywacji do aktywności na rynku pracy wśród świadczeniobiorców GOPS. ▪ Niekorzystna korelacja pomiędzy wysokością świadczeń z pomocy społecznej a wysokością wynagrodzeń.

prawnych w postaci nowelizacji ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

- warunkowanie pomocy poprzez zawieranie kontraktów socjalnych

IV.13 Alkoholizm

Opis i wnioski:

Kolejną z grup dysfunkcyjnych, która objęta jest pomocą ze strony systemu pomocy społecznej, stanowią osoby uzależnione od alkoholu. Nadużywanie napojów alkoholowych stanowi dziś bezsprzecznie jeden z najpoważniejszych problemów. Zjawisko to stwarza problem złożony i trudny do przezwyciężenia dla wielu mieszkańców i nie zależy od płci, wieku ani poziomu wykształcenia. Jego rozmiar i niszczyielskie działanie daje się zaobserwować wśród klientów pomocy społecznej.

Z problemem nadużywania alkoholu pracownicy socjalni spotykają się od wielu lat, niepokojącym jest jednak fakt wzrastania liczby osób uzależnionych od alkoholu i obniżania wieku pierwszego z nim kontaktu.

W rodzinach, które objęte są pomocą socjalną pracownicy dość często obserwują stwarzanie sytuacji sprzyjających piciu alkoholu, stosowanie zachęty do jego spożywania i przedstawianie łatwości jego zdobywania. Szczególnego znaczenia w tych rodzinach nabiera wzorzec picia alkoholu i niekorzystny wpływ rozbieżności między zachowaniem rodziców a wymaganiami stawianymi wobec dziecka, co do spożywania alkoholu, brak kontroli ze strony rodziców i stosowanie niewłaściwych metod wychowawczych. W wielu środowiskach daje się zauważyć zjawisko "dziedziczenia" alkoholizmu. Problem nadużywania alkoholu przez podopiecznych pomocy społecznej jest bardzo skomplikowany, ponieważ obok alkoholizmu występują zaburzenia komunikacji między członkami rodziny, bieda, problemy wychowawcze i zdrowotne. Alkoholizm to częsta przyczyna interwencji sądu w sprawy opiekuńczo – wychowawcze.

Praca z tak zaburzonymi klientami jest bardzo trudna, długotrwała i często skazana na niepowodzenie. Z pomocą w pracy z osobami uzależnionymi pracownikom socjalnym przychodzi Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Osoby uzależnione kierowane są na badania w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, gdzie najczęściej Sąd Rodzinny wydaje wobec nich postanowienie o konieczności leczenia odwykowego. Poza tym osoby uzależnione mogą same

dobrowolnie zgłaszać się na leczenie odwykowe do Poradni Leczenia Uzależnień w Sierpcu. Są tam zatrudnieni psychoterapeuci, prowadzona jest wstępna diagnoza i rozmowy motywujące do leczenia odwykowego oraz grupa wsparcia dla osób uzależnionych.

W 2013 roku liczba rodzin objętych pomocą finansową z ośrodków pomocy społecznej z powodu alkoholizmu wynosiła 8 rodzin, w tym 28 osób w rodzinach.

Alkoholizm jako kwestia społeczna jest ściśle związana z innymi problemami społecznymi. Generuje duże koszty zarówno społeczne jak i finansowe na szczeblu gminnym, powiatowym, wojewódzkim i krajowym. Dotychczas nie ma szybkich i skutecznych metod zwalczania tego problemu. Do zadań obowiązkowych własnych każdego samorządu gminy należy opracowanie i realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w którym określone są działania w zakresie profilaktyki alkoholowej. W Gminie Mochowo została powołana Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, jest zatrudniony psychoterapeuta, realizowane są programy profilaktyczne w szkołach. Najmniej skutecznym działaniem jest kierowanie osób uzależnionych na przymusowe leczenie odwykowe. Postanowienia Sądu Rodzinnego określające konieczność leczenia odwykowego często są mało realne do wykonania ze względu na niechęć osób uzależnionych do leczenia. Sama liczba osób korzystająca ze wsparcia GOPS w Mochowie z powodu uzależnienia nie pokazuje skali problemu ze względu na jego złożoność. Należy wziąć pod uwagę: liczbę interwencji policji w sprawie sprawców przemocy pod wpływem alkoholu, liczbę rodzin bezradnych wychowawczo powodu uzależnienia opiekunów, długotrwałe choroby, ubóstwo, bezrobocie, przestępczość pod wpływem alkoholu.

Charakterystyka poziomów intensywności problemu społecznego:

Zaproponowany poniżej podział intensywności występowania problemu społecznego jakim jest alkoholizm i narkomania jest wstępem do zmiany ich postrzegania oraz przejścia z działań interwencyjnych na rzecz działań aktywizujących przypisanych konkretnym grupom potrzebujących w zależności od poziomu dotykającego ich problemu.

Poziom niski (1)

Okresowe używanie środków psychoaktywnych i alkoholu. Wzrost tolerancji i ochoty na używki. Nie występują skumulowane szkody, ale mogą mieć miejsce zdarzenia, które skutkują określonymi konsekwencjami

zdrowotnymi, społecznymi, itp. (szczególnie w odniesieniu do młodzieży).
Osoba potrafi pełnić określone role społeczne.

Poziom średni (2)

Nadużywanie środków psychoaktywnych i alkoholu. Występują trudności z pełnieniem określonych ról społecznych, zagrożenie stabilności zawodowej. Zaniedbywanie rodziny, konflikty domowe, pogłębiające się uzależnienie psychiczne i fizyczne, pojawiające się szkody zdrowotne. Wymagający sporego zaangażowania służb, terapeuty. Osoba traci role społeczne.

Poziom wysoki (3)

Uzależnienie od środków psychoaktywnych i alkoholu. Picie lub branie stanowią dominujący wymiar funkcjonowania jednostki i skutkuje niemożnością wypełniania podstawowych ról społecznych. Zalecana terapia stacjonarna lub ambulatoryjna. Może występować zerwanie więzi społecznych.

Prognoza i rekomendacje:

Z analizy SWOT wynika, że przede wszystkim należy wzmocnić działania profilaktyczne, kierowane do dzieci i młodzieży w środowisku lokalnym, kreować zdrowy styl życia bez uzależnień wśród rodzin, wzmacniać rolę liderów młodzieżowych w środowiskach rówieśniczych. Alkoholizm jest to ważny problem, który wymaga kontynuacji dotychczas prowadzonych działań wśród mieszkańców gminy Mochowo. Problem przemocy w rodzinie bardzo często związany jest z uzależnieniami. Działania w tym zakresie są bardzo trudne, gdyż trudniejsze, niż w przypadku innych problemów, jest ich zdiagnozowanie i leczenie.

Analiza SWOT:

<i>Mocne strony</i>	<i>Słabe strony</i>
▪ Dostępność dla leczenia odwykowego w Poradni Leczenia Uzależnień; ▪ Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; ▪ Dostępność środków finansowych	▪ Brak środków finansowych na poszerzenie oferty terapeutycznej dla osób uzależnionych ; ▪ Małe środki finansowe na podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników lecznictwa odwykowego;

na realizację programów profilaktycznych; ▪ Wysokie kompetencje kadry pracującej w obszarze uzależnienia ▪ Grupy wsparcia dla Anonimowych Alkoholików i osób współuzależnionych w Sierpcu;	▪ Potrzeba zwiększenia usług medycznych w zakresie psychiatrycznym; ▪ Brak oddziału detoksykacyjnego na terenie powiatu sierpeckiego ▪ Zbyt późne kierowanie osób uzależnionych do specjalistycznych placówek służby zdrowia; ▪ Brak oferty terapeutycznej dla osób z zaburzeniami zdrowia psychicznego będących wynikiem uzależnienia.
<i>Szanse</i>	<i>Zagrożenia</i>
▪ Rozwój form pracy socjalnej w zakresie profilaktyki alkoholowej ; ▪ Promocja zdrowego stylu życia; ▪ Zwiększenie inicjatyw w obszarze profilaktyki zdrowotnej i promocji zdrowia skierowanych do wszystkich grup;	▪ Postrzeganie uzależnienia jako choroby zwinionej, którą należy traktować pobocznie; ▪ Nieostrzeganie konsekwencji niepodejmowania działań w zakresie profilaktyki alkoholowej jako kosztownej kwestii społecznej (bezrobocie, bezradność, przemoc, przestępczość, niewydolność wychowawcza); ▪ Występowanie wielu czynników zewnętrznych, w tym ekonomicznych, które powodują wzrost występowania problemów związanych z uzależnieniami.

V. Analiza SWOT

<i>Mocne strony</i>	<i>Słabe strony</i>
▪ Bogactwo, różnorodność i wysoka jakość zasobów przyrodniczych i krajobrazowych; ▪ Stowarzyszenie działające w gminie; ▪ Rozwinięty system oświaty podstawowej; ▪ Dobra współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego; ▪ Promowanie gminy poprzez imprezy lokalne i ponadlokalne; ▪ Rozwój niematerialnych form pomocy, ze szczególnym uwzględnieniem przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu; ▪ Doświadczenie gminy w pozyskiwaniu zewnętrznych źródeł finansowania, w tym z EFS; ▪ Koordynacja współpracy jednostek samorządowych z organizacjami pozarządowymi; ▪ Podjęcie działań w zakresie rozwiązań prawnych dotyczących wzmocnienia rodziny „Karta Dużej Rodziny”.	▪ Wysoki poziom bezrobocia, w tym długotrwałego bezrobocia; ▪ Oddalenie od głównych dróg, mało atrakcyjne położenie Gminy dla inwestorów ▪ Brak dobrych warunków lokalowych do rozwoju pracy socjalnej; ▪ Niskie kwalifikacje oraz brak wykształcenia osób bezrobotnych; ▪ Niewystarczające formy aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych; ▪ Mała aktywność społeczna; ▪ Starzenie się społeczeństwa; ▪ Występowanie patologii społecznych; ▪ Odpływ młodzieży do większych miast; ▪ Brak dużych zakładów pracy; ▪ Przemoc w rodzinach; ▪ Bezradność opiekuńczo-wychowawcza w wielu rodzinach oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego; ▪ Nowe zadania gmin zlecane bez pokrycia finansowego ze środków centralnych; ▪ Brak mieszkań chronionych; ▪ Niewystarczające środki finansowe przeznaczane na programy profilaktyczne oraz wypoczynek dzieci i młodzieży z rodzin patologicznych; ▪ Wyuczona bezradność i

	roszczeniowość postaw wśród osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej; ▪ Nadmierne obciążenie biurokracją kadry GOPS;
<i>Szanse</i>	<i>Zagrożenia</i>
▪ Bliskie położenie dużego miasta; ▪ Bliskość atrakcji turystycznych; ▪ Walory przyrodniczo – krajobrazowe; ▪ Działalność LGD; ▪ Możliwość pozyskiwania dodatkowych środków (fundusze unijne); ▪ Nowy okres finansowania UE 2015-2020 i potencjalne środki na inwestycje i rozwój gminy; ▪ Możliwość pozyskania funduszy w ramach programów rządowych;	▪ Niewystarczające środki przekazywane na integrację i reintegrację zawodową – roboty publiczne, prace społecznie użyteczne; ▪ Brak środków na budownictwo społeczne; ▪ Emigracja poza gminę i z Polski najbardziej wykształconych i przedsiębiorczych osób w związku z ograniczonymi możliwościami uzyskania pracy, prowadzenia własnej działalności gospodarczej i niskimi zarobkami; ▪ Brak zainteresowania wśród znacznej części mieszkańców gminy prowadzeniem działalności gospodarczej na własny rachunek; ▪ Brak środków finansowych na realizację ustawowych zadań; ▪ Ugruntowanie postaw wyuczonej bezradności oraz braku aktywności zawodowej wśród osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej; ▪ Wzrost patologii dzieci i młodzieży oraz propagowanie negatywnych wzorców zachowań w skali kraju; ▪ Zachwianie tradycyjnego modelu rodziny, wzrost rodzin niepełnych, samotnie wychowujących dzieci.

VI. Cele strategii

Stworzenie zintegrowanego systemu wsparcia zapewniającego godne warunki do życia i rozwoju Mieszkańców Gminy Mochowo poprzez działania aktywizujące, interwencyjne i prewencyjne

Cele szczegółowe:

Cel 1

Aktywizacja środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym ze szczególnym uwzględnieniem osób bezrobotnych

Cel 2

Zmniejszenie skali i natężenia ubóstwa rodzin ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży

Cel 3

Zmniejszenie dysfunkcji rodzin poprzez rozwój zintegrowanego systemu przeciwdziałania uzależnieniom

Cel 4

Stworzenie warunków do uczestniczenia w programach tworzenia Podmiotów Ekonomii Społecznej

VI.1 Cel główny

Wiadomości zestawione w części diagnostycznej strategii dają podstawę określenia celu głównego Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Mochowo na lata 2014-2020. Przedstawiony cel główny czyli najbardziej ogólny długookresowy cel nadrzędny, którego realizacji podporządkowane są proponowane cele strategiczne. Cel główny ma pełnić przede wszystkim funkcję informacyjną i motywacyjną. W ślad za powyższym autorzy dokumentu przyjęli, że cel główny otrzyma następujące brzmienie:

- **Stworzenie zintegrowanego systemu wsparcia zapewniającego godne warunki do życia i rozwoju mieszkańców Gminy Mochowo poprzez działania aktywizujące, interwencyjne i prewencyjne**

Cele szczegółowe.

1. Aktywizacja środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym ze szczególnym uwzględnieniem osób bezrobotnych.
2. Zmniejszenie skali natężenia ubóstwa rodzin ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży

3. Zmniejszenie dysfunkcji rodzin poprzez rozwój zintegrowanego systemu przeciwdziałania uzależnieniom
4. Stworzenie warunków do uczestniczenia w programach tworzenia Podmiotów Ekonomii Społecznej.

Cel nr 1 -Aktywizacja środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym ze szczególnym uwzględnieniem osób bezrobotnych.			
Działanie:	Rodzaj działania:	Produkt:	Wskaźnik pomiaru celu:
1. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego osobom ubogim, w tym bezrobotnym (pomoc finansowa, pomoc materialna, dożywianie); 2. Upowszechnienie informacji o usługach i instrumentach rynku pracy oferowanych przez Powiatowy Urząd Pracy; 3. Uruchomienie Programu Aktywizacji i Integracji przy współpracy z UP 4. Realizacja prac społecznie użytecznych, prac interwencyjnych robót publicznych; 5. Organizowanie prac społecznie użytecznych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;	Interwencyjne	1. Różnorodne formy pomocy socjalnej dla osób bezrobotnych i ubogich w formie materialnej i niematerialnej; 2. Spotkania informacyjne dot. usług i instrumentów rynku pracy 3. Kontrakty socjalne uwzględniające aktywizację zawodową 4. Warsztaty w ramach Programu Aktywizacji i Integracji	1. Liczba osób objętych pomocą z tytułu ubóstwa; 2. Liczba świadczeń przyznanych i wypłacanych zasiłków z powodu ubóstwa (zasiłki, stypendia socjalne, dodatki mieszkaniowe, pomoc materialna); 3. Liczba osób, z którymi został zrealizowany kontrakt socjalny w zakresie aktywizacji zawodowej i społecznej; 4. Liczba osób zaangażowanych w uczestnictwo w podmiotach ekonomii społecznej.
1. Uruchomienie kursów zawodowych kształcących do potrzeb lokalnego rynku pracy; 2. Opracowanie programów i projektów promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy;	Prewencyjne	5. Warsztaty aktywnego poszukiwania pracy; 6. Staże, przygotowanie zawodowe, prace społecznie użyteczne	5. Liczba osób, które skorzystały ze szkoleń zawodowych i warsztatów aktywnego poszukiwania pracy
1. Organizację szkoleń przygotowujących merytorycznie osoby bezrobotne do prowadzenia własnej firmy;	Aktywizacyjne	7. Warsztaty podnoszenia kwalifikacji zawodowych	6. Liczba osób, które podjęły kontynuację nauki

2. Ograniczenie wykluczenia dzieci i młodzieży poprzez programy aktywizujące; 3. Pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy; 4. Aktywizacja bezrobotnych poprzez organizację różnorodnych form wsparcia wynikających z ustawy a dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, takich jak m. in.: staże, prace interwencyjne, roboty publiczne, szkolenia, refundację stanowiska pracy, dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej;		8. Kursy/szkolenia zawodowe i przekwalifikowujące; 9. Warsztaty przedsiębiorczości	7. Liczba osób, które wzięły udział w warsztatach przedsiębiorczości
• Cel nr 2 - Zmniejszenie skali i natężenia ubóstwa rodzin ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży			
Działanie:	Rodzaj działania:	Produkt:	Wskaźnik pomiaru celu:
1. Systematyczna praca socjalna z rodzinami mającymi problemy ekonomiczne, opiekuńczo – wychowawcze i w prowadzeniu gospodarstwa domowego; 2. Współpraca z PCPR w celu powrotu dziecka do rodziny biologicznej; 3. Realizacja rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”; 4. Świadczenie pomocy społecznej rodzinom, żyjącym w trudnych warunkach materialnych; 5. Dopłata do wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin ubogich i dysfunkcyjnych;	Interwencyjne	1. Asystenci rodziny 2. Warsztaty dla dzieci i młodzieży z zakresu podnoszenia kwalifikacji, rozwijania zainteresowań, talentów, uczestnictwa w życiu środowiska lokalnego; 3. Warsztaty dla dzieci i młodzieży z tematyka uzależnień (alkohol, narkotyki, papierosy, uzależnienie od Internetu,	1. Liczba osób korzystających z pomocy z powodu ubóstwa; 2. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, 3. Liczba dzieci i młodzieży objętych nadzorem kuratora sądowego; 4. Liczba dzieci i młodzieży biorąca aktywny udział w warsztatach organizowanych przez GOPS, szkoły, UG; 5. Liczba rodziców korzystających z
1. Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez rozwój placówek wsparcia	Prewencyjne		

dziennego oraz sport, rekreację i kulturę; 2. Promocja i realizacja programów profilaktycznych skierowanych do rodziców i dzieci; 3. Współpraca ze szkołami w zakresie diagnozowania potrzeb dzieci i młodzieży zagrożonych marginalizacją; 4. Rozwój i wzbogacanie istniejących programów profilaktycznych i edukacyjnych;		hazard). 4. Warsztaty z ekonomicznego gospodarowania budżetem domowym 5. Warsztaty dla dzieci i młodzieży z szycia, szydełkowania, roboty na drutach, kartki i inne formy rękodzieła 6. Warsztaty dla nauczycieli dot. wsparcia dla dzieci z rodzin ubogich „jak pomagać, żeby nie poniżyć” 7. Warsztaty i programy terapeutyczne dla rodziców	programów terapeutycznych
1. Wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej poprzez asystenta rodziny; 2. Tworzenie i wdrażanie 3-letnich programów wspierania rodziny; 3. Stymulowanie aktywności twórczej, rozbudzanie aspiracji edukacyjnych dzieci i młodzieży; 4. Promocja i realizacja programów terapeutycznych i psychoedukacyjnych skierowanych do rodziców i dzieci;	Aktywizacyjne		
Cel 3 - Zmniejszenie dysfunkcji rodzin poprzez rozwój zintegrowanego systemu przeciwdziałania uzależnieniom			
Działanie:	Rodzaj działania:	Produkt:	Wskaźnik pomiaru celu:
1. Finansowanie działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym szkolenia członków GKRPA; 2. Upowszechnianie informacji nt. bazy pomocowej dla osób uzależnionych od alkoholu/pijących	Interwencyjne	1. Regularne warsztaty dla uzależnionych i ich rodzin 2. Stałe dyżury psychologa; 3. Warsztaty informacyjne dla rodzin dot. możliwości	1. Liczba ofiar przemocy domowej, której sprawcami są osoby pod wpływem alkoholu;

szkodliwie oraz kompetencji służb w tym zakresie; 3. Utworzenie i finansowanie Świetlicy Socjoterapeutycznej w Mochowie, dożywianie dzieci; 4. Dofinansowanie warsztatów terapeutycznych dla dzieci pochodzących z rodzin alkoholowych; 5. Organizacja i finansowanie/dofinansowanie szkoleń, warsztatów, seminariów, konferencji dla osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie i rozwiązywania problemów alkoholowych; 6. Dofinansowanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym;		uzyskania pomocy w obszarze uzależnień 4. Świetlica socjoterapeutyczna 5. Warsztaty dla dzieci rodzin alkoholowych	2. Liczba interwencji policji do osób pod wpływem alkoholu; 3. Liczba nadzorów sądowych nad osobami uzależnionymi; 4. Liczba osób skierowanych na leczenie odwykowe przez Sąd; 5. Liczba wniosków wpływających do GKRPA o leczenie odwykowe; 6. Liczba osób kończących terapię odwykową na różnych szczeblach; 7. Liczba NIEBIESKICH KART; 8. Liczba osób uzależnionych po terapiach angażujących się w działalność społeczną; 9. Liczba osób zgłaszanych do ubezpieczenia zdrowotnego przez Gminę; 10. Liczba przestępstw dokonanych pod wpływem alkoholu; 11. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu. 12. Liczba dzieci i młodzieży korzystających z warsztatów i zajęć świetlicy
1. Prowadzenie edukacji publicznej nt. działania alkoholu na organizm człowieka i ryzyka szkód wynikających z różnych wzorów picia (kampanie, ulotki, informacje); 2. Realizacja działań w obszarze profilaktyki uniwersalnej kierowanych do dzieci, młodzieży, rodziców, nauczycieli i osób pracujących z nieletnimi; 3. Wdrażanie i upowszechnianie rekomendowanych programów profilaktycznych skierowanych do dzieci, młodzieży i dorosłych;	Prewencyjne		
1. Finansowanie działań adresowanych do osób nadużywających alkohol 2. Udzielanie konsultacji rodzicom, których dzieci piją alkohol (GPPZiP);	Aktywizacyjne		

• **Cel 4 - Stworzenie warunków do uczestniczenia w programach tworzenia Podmiotów Ekonomii Społecznej**

Działanie:	Rodzaj działania:	Produkt:	Wskaźnik pomiaru celu:
1. Organizowanie warsztatów dla pracowników Gminy z obszaru Ekonomii Społecznej 2. Organizowanie szkoleń dla osób wykluczonych z zakresu zakładania spółdzielni socjalnych 3. Nawiązanie stałej współpracy z Ośrodkiem Wsparcia Ekonomii Społecznej	Interwencyjne	1. Warsztaty i szkolenia z obszaru Ekonomii Społecznej 2. Pakt na rzecz rozwoju Ekonomii Społecznej w Gminie 3. Umożliwienie zdobycia i utrzymania zatrudnienia oraz podniesienie poziomu kwalifikacji poprzez podmioty ekonomii społecznej	1. Liczba osób, które skorzystają z warsztatów i szkoleń z ES 2. Liczba grup inicjatywnych zamierzających założyć spółdzielnie socjalne 3. Liczba osób i instytucji zaangażowanych w działania na rzecz rozwoju ES. 4. Liczba osób, które wzięły udział w wyjazdach studyjnych 5. Liczba osób, które uczestniczyły w działaniach PES
1. Organizowanie wyjazdów studyjnych do działających Podmiotów Ekonomii Społecznej 2. Organizowanie warsztatów aktywizacyjnych dla młodzieży i dorosłych	Prewencyjne		
1. Opracowanie programów i projektów aktywizujących osoby bezrobotne 2. Aktywizacja środowiska do wspólnych działań społecznych na rzecz osób bezrobotnych i ubogich w obszarze ES, 3. Wspieranie i współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych w obszarze ES	Aktywizacyjne		

Cel nr 1- Aktywizacja środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym ze szczególnym uwzględnieniem osób bezrobotnych

Wskaźnik pomiaru celu:	Wartość obecna wskaźnika:	Wartość docelowa wskaźnika:
1. Liczba osób objętych pomocą z tytułu ubóstwa; 2. Liczba świadczeń przyznanych i wypłacanych zasiłków z powodu ubóstwa (zasiłki, stypendia socjalne, dodatki mieszkaniowe, pomoc materialna); 3. Liczba osób, z którymi został zrealizowany kontrakt socjalny w zakresie aktywizacji zawodowej i społecznej; 4. Liczba osób zaangażowanych w uczestnictwo w podmiotach ekonomii społecznej. 5. Liczba osób, które skorzystały ze szkoleń zawodowych i warsztatów aktywnego poszukiwania pracy 6. Liczba osób, które podjęły kontynuację nauki 7. Liczba osób, które wzięły udział w warsztatach przedsiębiorczości	Wartość bazowa – punkt startowy strategii oraz źródło danych; (69%) ogółu korzystających z pomocy społecznej¹	Mierzona będzie wskaźnikami powstałego produktu, rezultatu i oddziaływania.
Wstępny sposób weryfikacji wskaźnika oraz częstotliwość pomiaru: – Sprawozdania merytoryczne i finansowe z zakresu realizacji ustawy o pomocy społecznej; – Analiza porównawcza (Ocena Zasobów Pomocy Społecznej); – Sprawozdanie z realizacji programów osłonowych – Sprawozdania, raporty ewaluacyjne z realizacji projektów z Unii Europejskiej, programów krajowych, wojewódzkich, regionalnych i lokalnych; – Podpisane porozumienia o współpracy; <i>Częstotliwość pomiaru: co 12 miesięcy</i>		

¹ Liczba osób wyrażona w procentach obrazuje stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia (1406) do liczby osób w rodzinach korzystającej z pomocy i wsparcia z systemu pomocy społecznej (2033). Dane pochodzą z Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2013 rok.

Cel nr 2 - Zmniejszenie skali i natężenia ubóstwa rodzin ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży

Wskaźnik pomiaru celu:	Wartość obecna wskaźnika:	Wartość docelowa wskaźnika:
1. Liczba osób korzystających z pomocy z powodu bezradności opiekuńczo – wychowawczej; 2. Liczba rodzin objętych świadczeniami z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo - wychowawczych; 3. Liczba rodzin, które uczestniczyły w programach, terapii, dostępie do poradnictwa rodzinnego; 4. Liczba rodzin z ograniczoną władzą rodzicielską; 5. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, 6. Liczba rodzin korzystających z ośrodków wsparcia dziennego; 7. Liczba dzieci i młodzieży objętych nadzorem kuratora sądowego; 8. Liczba dzieci i młodzieży biorąca aktywny udział w warsztatach organizowanych przez GOPS; 9. Liczba rodzin objętych kontraktem socjalnym w zakresie wsparcia w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. 10. Liczba rodzin korzystających z asystenta rodzin 11. Liczba rodziców korzystających z programów terapeutycznych	Wartość bazowa – punkt startowy strategii oraz źródło danych; (38%) ogółu korzystających z pomocy społecznej²	Mierzona będzie wskaźnikami powstałego produktu, rezultatu i oddziaływania.
Wstępny sposób weryfikacji wskaźnika oraz częstotliwość pomiaru: – Sprawozdawczość (ilość przyznanych świadczeń, wysokość udzielonych świadczeń); – Rejestr lub sprawozdawczość (liczba osób i rodziny korzystająca z porad; liczba uczestników imprez, ilość zorganizowanych form wypoczynku; – Wywiady u rodzin; – Sprawozdanie (częstotliwość i okres korzystania z systemu pomocy społecznej); – Rejestr udzielanych porad (ilość udzielonych porad, ilość rodzin, które osiągnęły poprawę w funkcjonowaniu);		

² Liczba osób wyrażona w procentach obrazuje stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa (769) do liczby osób w rodzinach korzystającej z pomocy i wsparcia z systemu pomocy społecznej (2033). Dane pochodzą z Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2013 rok.

- Dane statystyczne od pedagogów szkolnych w zakresie analizy opracowanej na potrzeby ewaluacji działań w strategii i stopnia osiągnięcia zamierzonego celu.
- Sprawozdania , raporty ewaluacyjne z realizacji projektów z Unii Europejskiej, programów krajowych , wojewódzkich, regionalnych i lokalnych;
- Podpisane porozumienia o współpracy;

Częstotliwość pomiaru: co 12 miesięcy

Cel nr 3 - Zmniejszenie dysfunkcji rodzin poprzez rozwój zintegrowanego systemu przeciwdziałania uzależnieniom

Wskaźnik pomiaru celu:	Wartość obecna wskaźnika:	Wartość docelowa wskaźnika:
1. Liczba ofiar przemocy domowej, której sprawcami są osoby pod wpływem alkoholu; 2. Liczba interwencji policji do osób pod wpływem alkoholu; 3. Liczba nadzorów sądowych nad osobami uzależnionymi; 4. Liczba interwencji dotyczącej kontroli punktów sprzedaży napoi alkoholowych; 5. Liczba osób skierowanych na leczenie odwykowe przez Sąd; 6. Liczba wniosków wpływających do GKRPA o leczenie odwykowe; 7. Liczba osób kończących terapię odwykową na różnych szczeblach; 8. Liczba wniosków trafiających do GKRPA; 9. Liczba NIEBIESKICH KART; 10. Liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia; 11. Liczba osób uzależnionych po terapiach angażujących się w działalność	Wartość bazowa – punkt startowy strategii oraz źródło danych; (1%) ogółu korzystających z pomocy społecznej ³	Mierzona będzie wskaźnikami powstałego produktu, rezultatu i oddziaływania.

³ Liczba osób wyrażona w procentach obrazuje stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu (28) do liczby osób w rodzinach korzystającej z pomocy i wsparcia z systemu pomocy społecznej (2033). Dane pochodzą z Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2013 rok.

społeczną; 12. Liczba osób zgłaszanych do ubezpieczenia zdrowotnego przez Gminę; 13. Liczba przestępstw dokonanych pod wpływem alkoholu; 14. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu. 15. Liczba dzieci i młodzieży korzystających z warsztatów i zajęć świetlicy		
Wstępny sposób weryfikacji wskaźnika oraz częstotliwość pomiaru: – Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii; – Ocena Zasobów Pomocy Społecznej; – Sprawozdanie roczne MPiPS; – Sprawozdanie z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie; – Statystyki z policji. – Sprawozdania, raporty ewaluacyjne z realizacji projektów z Unii Europejskiej, programów krajowych, wojewódzkich, regionalnych i lokalnych; – Podpisane porozumienia o współpracy; Częstotliwość pomiaru: co 12 miesięcy		
Cel 4 - Stworzenie warunków do uczestniczenia w programach tworzenia Podmiotów Ekonomii Społecznej		
Wskaźnik pomiaru celu:	Wartość obecna wskaźnika:	Wartość docelowa wskaźnika:
1. Liczba osób, które skorzystają z warsztatów i szkoleń z ES 2. Liczba grup inicjatywnych zamierzających założyć spółdzielnie socjalne.; 3. Liczba osób i instytucji zaangażowanych w działania na rzecz rozwoju ES. 4. Liczba osób, które wzięły udział w wyjazdach studyjnych 5. Liczba osób, które uczestniczyły w działaniach PES	Wartość bazowa – punkt startowy strategii oraz źródło danych,	Mierzona będzie wskaźnikami powstałego produktu, rezultatu i oddziaływania.

	0 % ogółu korzystających z pomocy społecznej	
Wstępny sposób weryfikacji wskaźnika oraz częstotliwość pomiaru: – Ankieta opracowana na potrzeby ewaluacji działań w projekcie i stopnia osiągnięcia zamierzonego celu szczegółowego. – Sprawozdania , raporty ewaluacyjne z realizacji projektów z Unii Europejskiej, programów krajowych , wojewódzkich, regionalnych i lokalnych; – Podpisane porozumienia o współpracy <i>Częstotliwość pomiaru: co 12 miesięcy</i>		

VIII. Planowany budżet

W ramach realizacji działań statutowych przewidywane jest pozyskiwanie w znacznym zakresie środków zewnętrznych, w tym działania partnerskie z organizacjami pozarządowymi. Na działania określone w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014 – 2020 środki finansowe będą pochodzić z:

- środki z budżetu samorządu gminy i powiatu;
- środki z budżetu samorządu województwa;
- środki z budżetu państwa;
- środki z funduszy krajowych (np. z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych) oraz - środki pozyskiwane z celowych programów realizowanych na szczeblu krajowym, np. z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Programu „Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu”, Programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania ” i innych, Asystent Rodziny;
- środki z budżetu Unii Europejskiej w ramach programów realizowanych w latach 2014-2020

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację Strategii nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu, brak długookresowych źródeł finansowania, a także wieloletnich dokumentów finansowych określających planowane wydatki gminy na bieżącą działalność. Czynnikiem utrudniającym szacowanie źródeł finansowania jest powstawanie dokumentów programowych nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014 – 2020. Ponadto wysokość środków przeznaczonych na realizację Strategii będzie zależała także od stopnia zaangażowania różnych podmiotów – partnerów realizacji Strategii.

Zakłada się, że cele i działania określone w Strategii będą wyznaczały kierunki finansowania polityki społecznej gminy i będą uwzględniane przy konstruowaniu budżetu gminy w kolejnych latach. Zapisy dokumentu będą również podstawą starań o pozyskiwanie środków zewnętrznych na finansowanie określonych przedsięwzięć.

VIII. Harmonogram

Cel i działanie	Okres realizacji	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Realizatorzy
<i>Cel nr 1 - Aktywizacja środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym ze szczególnym uwzględnieniem osób bezrobotnych</i>									
Działania opisane przy celu nr 1.	7 lat	■	■	■	■	■	■	■	▪ GOPS; ▪ PUP; ▪ NGO; ▪ Jednostki organizacyjne Gminy bezpośrednio zaangażowane w realizację zadań uwzględnionych w strategii;
<i>Cel nr 2 - Zmniejszenie skali i natężenia ubóstwa rodzin ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży</i>									
Działania opisane przy celu nr 2.	7 lat	■	■	■	■	■	■	■	▪ GOPS; ▪ NGO;; ▪ Szkoły.
<i>Cel nr 3 - Zmniejszenie dysfunkcji rodzin poprzez rozwój zintegrowanego systemu przeciwdziałania uzależnieniom</i>									
Działania opisane przy celu nr 3.	7 lat	■	■	■	■	■	■	■	▪ GOPS; ▪ PLU ▪ GPPZiP; ▪ NGO; ▪ Szkoły.
<i>Cel 4 - Stworzenie warunków do uczestniczenia w programach tworzenia Podmiotów Ekonomii Społecznej</i>									
Działania opisane przy celu nr 4	7 lat	■	■	■	■	■	■	■	▪ GOPS; ▪ NGO' ▪ UG

XI. System wdrażania strategii

Aby narzędzie jakim jest SRPS mogło określane być mianem skutecznego – musi być logistycznie wdrażane w otoczenie. Nie jest możliwym bowiem, aby wdrażanie dokumentu uwieńczone zostało sukcesem bez wcześniejszego podziału prac ze szczególnym uwzględnieniem wyznaczenia osoby na miejsce lidera, która będzie pracowała nad komunikacją i motywacją oraz kształtowała system pomocy w realizacji zapisów. W procesie wdrażania dokumentu uwzględnić należy również udział zewnętrznych partnerów społeczno-gospodarczych.

Biorąc pod uwagę powyższe, Koordynatorem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mochowie. Będzie to podmiot odpowiedzialny nie tylko za proces wdrażania Strategii, ale także za jej monitoring i ewaluację.

Jako podstawowych partnerów w systemie wdrażania SRPS na chwilę obecną można wymienić:

- Powiatowy Urząd Pracy,
 - Lokalne organizacje pozarządowe,
 - Jednostki organizacyjne Gminy bezpośrednio zaangażowane w realizację zadań z zakresu pomocy społecznej,
-

X. Monitoring

X.1 Termin okresowego przeglądu:

Raz do roku.

X.2 Zadania związane z przeglądem:

Istnieje wiele definicji monitoringu wykorzystywanego przy wdrażaniu programów interwencji publicznej. Można zatem przyjąć na potrzeby niniejszej SPRS, że monitoring – jest to stwierdzenie przy wykorzystaniu wcześniej określonych wskaźników, faktycznego stanu rzeczy (postępów i skutków interwencji publicznej). Jest on prowadzony w sposób ciągły, co w praktyce oznacza regularne sprawdzanie postępów w określonych przedziałach czasowych. Na jego podstawie dokonuje się ocen – ewaluacji.⁴

Mając wyżej przywołaną definicję na uwadze oraz rekomendacje dotyczące wdrażania SRPS, realizowany będzie system gromadzenia informacji statystycznych i finansowych. Informacje te powinny dotyczyć i stanowić skwantyfikowany (tj. wyrażony w liczbach) obraz warunków i stanu społecznego gminy oraz skuteczności przyjętych rozwiązań.

Ważnym elementem monitoringu będą wskaźniki określone w strategii odnoszące się do poszczególnych celów szczegółowych. Będą one monitorowane z wykorzystaniem obecnie funkcjonujących dokumentów sprawozdawczych w tym m.in. Oceny Zasobów Pomocy Społecznej, rocznego sprawozdania z działalności GOPS i innych.

Źródłem danych będą: dane statystyczne GUS, dane jednostek organizacyjnych UG, dane Komendy Policji, PUP, dane ze sprawozdań MOPS, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz NGO.

Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku zmiany regulacji prawnych, bądź też narastanie niektórych problemów społecznych.

Informacja na temat realizacji strategii będzie przygotowywana w formie raportu rocznego, który powstanie na podstawie sprawozdawczości prowadzonej przez GOPS. Raport może zawierać również propozycje nowych rozwiązań bądź modyfikację dotychczasowych działań stosownie do zmieniających się potrzeb.

⁴M. Kozak, A. Pyszkowski, R. Szewczyk Słownik rozwoju regionalnego, *Polska Agencja Rozwoju Regionalnego*, s. 14.

X.3 Zarządzanie ryzykiem:

Cel 1 - Aktywizacja środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym ze szczególnym uwzględnieniem osób bezrobotnych

Działanie:	Opis ryzyka wraz ze sposobem przeciwdziałania:
Sprawny przepływ informacji; Współpraca wszystkich jednostek działających na rzecz SRPS; Dobór beneficjentów do poszczególnych działań; Podnoszenie kompetencji kadr zaangażowanych w działanie; Podział zadań i kompetencji w zależności od możliwości podmiotów zaangażowanych w działania; Bieżący monitoring działań.	Ryzyko zewnętrzne (np. uwarunkowania polityczne, zmiana kryteriów dochodowych, zamrożenie środków finansowych, kryzys gospodarczy); Ryzyko zasobów ludzkich np. (np. jakość wykonywanej pracy ze względu na nadmiar zadań przyporządkowanych poszczególnym pracownikom, wypalenie zawodowe, niesatysfakcjonujące wynagrodzenie); Brak wystarczającej motywacji beneficjentów do udziału w programach, projektach, szkoleniach, brak dodatkowych miejsc pracy, uzależnienie od świadczeń z pomocy społecznej; Brak zabezpieczenia odpowiednich środków w budżecie GMINY, Ośrodka Pomocy Społecznej.

Cel 2 - Zmniejszenie skali i natężenia ubóstwa rodzin ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży

Działanie:	Opis ryzyka wraz ze sposobem przeciwdziałania:
Delegowanie zadań na podmioty mające możliwości ich realizacji; Działania partnerskie, pozyskiwanie środków zewnętrznych; Podział zadań i odpowiedzialności w zależności od potencjału i możliwości realizatorów; Bieżący monitoring i szybkie reagowanie na niepowodzenia.	Brak zabezpieczenia odpowiednich środków w budżecie Gminy, GOPS; Ryzyko zewnętrzne (np. zmiana kryteriów dochodowych, zamrożenie środków finansowych, kryzys gospodarczy); Ryzyko zasobów ludzkich np. (np. jakość wykonywanej pracy ze względu na nadmiar zadań przyporządkowanych poszczególnym pracownikom, wypalenie zawodowe, niesatysfakcjonujące wynagrodzenie, niechęć do zatrudniania asystentów rodziny); Brak wystarczającej motywacji beneficjentów do udziału w programach, projektach, szkoleniach; Brak motywacji u beneficjentów do zmiany

	swojej sytuacji życiowej, wyuczona bezradność; Brak lub niedostateczna umiejętność racjonalnego gospodarowania budżetem; Zaburzona hierarchia potrzeb.
<i>Cel 3 - Zmniejszenie dysfunkcji rodzin poprzez rozwój zintegrowanego systemu przeciwdziałania uzależnieniom</i>	
Działanie:	Opis ryzyka wraz ze sposobem przeciwdziałania:
Skuteczność i efektywność działania; Sprawny przepływ informacji, współpraca wszystkich jednostek działających na rzecz SRPS; Dobór beneficjentów do poszczególnych działań; Podnoszenie kompetencji kadr zaangażowanych w działanie; Podział zadań i kompetencji w zależności od możliwości podmiotów zaangażowanych w działania; Bieżący monitoring działań.	Niska świadomość społeczna problemów związanych z uzależnieniami; Ryzyko zasobów ludzkich np.(np. jakość wykonywanej pracy ze względu na nadmiar zadań przyporządkowanych poszczególnym pracownikom, wypalenie zawodowe, niesatysfakcjonujące wynagrodzenie); Brak wystarczającej motywacji beneficjentów do udziału w programach, projektach, szkoleniach. Niska skuteczność leczenia odwykowego.
<i>Cel 4- Stworzenie warunków do uczestniczenia w programach tworzenia Podmiotów Ekonomii Społecznej</i>	
Działanie:	Opis ryzyka wraz ze sposobem przeciwdziałania:
Dobór beneficjentów do poszczególnych działań; Dobór realizatorów do poszczególnych działań; Racjonalny podział zadań w zależności od możliwości realizacji poprzez poszczególne podmioty; Promocja działań na rzecz ES Przekonywanie decydentów o słuszności realizacji poszczególnych działań; Odpowiedzialności i konsekwencji niepodjęcia działań generujących znacznie większe koszty w przyszłości (przy zastosowaniu Kalkulatora Społecznego).	Brak zabezpieczenia odpowiednich środków w budżecie Gminy, GOPS; Ryzyko zewnętrzne (zmiana kryteriów dochodowych, zamrożenie środków finansowych, kryzys gospodarczy); Ryzyko zasobów ludzkich np. (np. jakość wykonywanej pracy ze względu na nadmiar zadań przyporządkowanych poszczególnym pracownikom, wypalenie zawodowe, niesatysfakcjonujące wynagrodzenie); Brak wystarczającej motywacji beneficjentów do udziału w programach, projektach, szkoleniach;

XI. Ewaluacja

Nieodłącznym elementem procesu zarządzania utworzoną SRPS jest także ewaluacja skuteczności podejmowanych działań. Ewaluacja jak każde świadome działanie powinna spełniać określone funkcje. Takie stwierdzenie odnosi się również do zarządzania programami z zakresu interwencji publicznych. Do funkcji tych zaliczają się: poprawa planowania, poprawa wdrażania i kontroli jakości zarządzania interwencją publiczną, wzmocnienie odpowiedzialności, wspieranie procesów uczenia się, wzmacnianie partnerstwa pomiędzy uczestnikami realizowanego przedsięwzięcia.

Głównym zadaniem jest dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio z programem, lecz także jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze publiczne.

Analiza będzie prowadzona m.in. w obszarach: ryzyka, bariery i nowe zagrożenia dla skutecznego i efektywnego wdrażania strategii. Do ewaluacji zostanie wykorzystana metoda samodzielnej oceny stopnia realizacji Strategii i osiągniętych efektów na podstawie zbioru informacji pochodzących z monitoringu.

Ewaluacja będzie dokonywana w trakcie prac nad rocznym raportem z wdrażania strategii, który będzie corocznie w okresie obowiązywania strategii przekazany Radzie Gminy Mochowo. Wnioski z ewaluacji i rekomendacje na przyszłość będą stanowić podstawę do ewentualnej aktualizacji strategii.

Podsumowanie

Realizacja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Mochowo na lata 2014-2020 będzie miała wpływ na wdrożenie w gminie Mochowo nowoczesnego modelu polityki społecznej. Strategia kierunkuje działania władz samorządowych i instytucji pomocy społecznej, w tym Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, na pełnienie aktywnej roli w budowaniu nowoczesnego systemu pomocy i integracji społecznej. Zorientowanie strategii na wybranych grupach socjalnych przez pryzmat działań strukturalnych, inwestycyjnych, rozwojowych, jest najlepszą możliwością poprawy sytuacji wielu osób i rodzin, a także zaktywizowania wielu grup podlegających wykluczeniu społecznemu.